

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 37.

V Ljubljani, dne 11. septembra 1913.

Leto XXVI.

Kmetijske stanovske organizacije.

Na katoliškem shodu v Ljubljani so se razpravljala razna kmečka vprašanja, o katerih so govorili prvi naši možje in strokovnjaki. Izmed drugih stvari prinašamo danes zanimivo razpravo o kmetijskih stanovskih organizacijah.

Državni poslanec, predsednik kranjske kmetijske družbe je govoril sledeče:

Pod kmečkim krovom je največje zavetišče vere in narodnosti. Zato se mora slov. katoliški shod pečati s kmečkim vprašanjem.

Stanovska organizacija kmeta še ni povsod in dovršeno izpeljana. Ker je ta katoliški shod jugoslovanski, zato poudarjamo tu, da se mora kmet in seljak povsod organizirati. Kmet še vedno ne zna prodajati. Koliko na boljšem bi bili naši kmetje, če bi zalagali vojaštvo. To pa je mogoče le potom zadrug. Na Češkem imajo kmetske zadruge polovico dobav za vojaštvo. Zakaj ne bi bilo to tudi za nas mogoče? Naša mornarica dobiva svoje vino iz Italije. Take škandalozne razmere so pri nas. Dobri smo državi za krvni in druge davke — svoje potrebščine pa kupuje od tujca.

Stanovska organizacija kmeta potom zadrug pa je važna tudi v socialnem oziru. Pri sedanji neurejeni trgovini ima največ dobička — prekupec. Ta poljedelske pridelke, posebno sadje po pet do desetkrat podraži. Razložimo to ljudstvu, združimo proizvajalca kmeta v zadruge v svrhu skupne prodaje in tako bomo po zadrugi stopili lažje in boljše v stik s konsumantom, ki bo na ta način prišel bližje in ceneje do dobre hrane.

Občutljivo je strahovito pomanjkanje poslova. Kjer ni domačih delavskih moči, tam je dobro, dobičkanosno obdelovanje

izključeno. Zemlja pravi: »Obdeluj ti mene dobro, če ne bom jaz tebe čisto izdelala.« Ker ni poslov in delavnih moči, je treba začeti s strojem. Stroj je tudi v kranjskem kmetijstvu, posebno okoli Ljubljane, že precej razširjen. Delo s strojem je poceni, prihrani mnogo časa za drugo delo. Trditi smemo, da je strojno delo za 50% cenejše kakor ročno. — Zato je treba povsod ustanavljati strojne zadruge, državo pa siliti, da te zadruge čim izdatnejše denarno podpira. V začetku je vlada rada podpirala strojne zadruge, toda zaradi zlorabe na Češkem, kjer so si od države prti zadrugarji komaj leto dni po podpori stroje kar kratkoma v svojo zasebno last razdelili, daje sedaj vlada strojnim zadrugam le tedaj podporo, če je polovico glavnice že vplačane. To ni pravo stališče. Kajti če ima kmet sam denar, ne bo delal dolga za nakup strojev. Vlado bo treba pozvati, da preklic ta svoj odlok, saj ima dovolj uradništva, da prepreči zlorabo državnih podpor.

Kmet rabi za svoje delo pouk, in sicer vsak dan več. Zato je treba strokovni kmetijski pouk razširiti po šolah. Kaj se pravi kmeta učiti, kaže bogata Danska. Dobro kmetijsko šolstvo imajo tam in zato je za govornika ideal kmečka šola, ne pa meščanska. Govornik nato še kratko utemelji zahtevo po ustanovitvi državne centralne zadrugne blagajne, ki bi dajala zadrugam poceni kredit, kar bi edino omogočilo razbremenitev dolgov in napredek kmetijstva.

V razpavi je rekel nato deželni odbornik dr. Lampe, da ga posebno veseli, da so Tržačani prosili kmetijskega in zadrugnega pouka bogoslovcem. — Danes dušno pastirstvo brez tega ni mogoče. Mlad duhovnik, ki tega ni zmožen, je pač zmožen, vse tako delo svojega prednika v kratkem uničiti. Zato je dolžnost semenšč, da se ugodi tem modernim potrebam. — Kmečka stanovska organizacija ima dva

cilja: Prvič druži in zbira ljudstvo, drugič predstavlja kmečki stan navzgor proti oblasti. Država se je v sedanji dobi zavedla, da je stvoril z dobrodelnimi nameni, tudi nasproti kmetu. Ti nameni pa nikdar ne bodo prav doseženi, ako nimamo primerne stanovske organizacije. Brez te se državna podpora razgubi in vse gre v nič. — Na Kranjskem je sedaj red. Župniki, župani, občinski odborniki, vsi delajo pri zadrugah. Urejeno imamo Kmetijsko družbo, ki ima zmisel za napredek. Med Kmetijsko družbo in zadrugništvom ni boja, zato se je v tej edinosti in slogi pomen in moč kmeta dvignila. Obema stoji ob strani dobrohotno deželni odbor. In ker so zadrugništvo, kmetijska družba in deželni odbor složni, zato tudi četrti faktor, vlada ne more drugače, kakor da je z vsemi tremi istega mnenja. — V drugih slovenskih pokrajinah razmere niso tako ugodne. Zato svetuje: »Vsako mesto, ki je za kmeta pomembno, vztrajno napadati in zavzeti, kajti najslabše je v političnem življenju resignacija in malodušnost. Posebno v obmejnih krajih je treba ustanavljati zadruge, seveda previdno, in jih pridružiti dobri centrali. Tudi kmetijski družbi se ni odtegovati. Kmetijske družbe so zakonite zastopnice kmeta, zato se mora vlada ozirati nanje in ker imajo svoje posebne predprave in ugodnosti, zato pristopajte v masah zraven! To velja za Štajersko in Primorsko. Koroška ima svoj kulturni svet tako urejen, da odrine Slovence prč. Mnogo Korošcev je že v kranjski kmetijski družbi, pristopajte še drugi in tako se bo tudi koroškim Slovincem dalo pomagati. — Kranjski kmet se ima veliko zahvaliti za svoj napredek ravno pouku, ki ga širi deželni odbor. V 120 tečajih je bilo 500 strogovnih predavanj s 50.000 udeleženci. Ljudstvo ni samo zvesto poslušalo, ampak segalo v razgovor in od povsod, kjer so se vršili tečaji, so začeli prihajati na deželni odbor raznovrstni nasveti in načrti za

zboljšanje krajevnih kmečkih razmer. Povsod v boji, da priborimo kmetu vpliv; v vseh naših organizacijah se mora pridno, enotno in složno delati.

Nato se sprejmo sledeči predlogi:

Da se ohrani naš kmetijski stan, ki je temelj države, treba je izpopolniti njegovo organizacijo in delovati na to, da se stanovsko organizira v društva, oziroma zadruge, v katerih morejo kmetovalci svoje slancovske potrebe in pravice razpravljati in zagovarjati. Osobito je izpopolnjevati zadružništvo za skupno razpečevanje pridelkov; deluje naj se na stik pridelovalcev s konsumenti, ker le s tem je zagotovljen pridelovalcu primeren dohodek, konsumentu pa primerna nakupna cena.

Osobito pa je delovati na to, da se kmetijskim produktivnim zadrugam zagotovi dobavanje kmetijskih pridelkov za javna podjetja in vojaštvo.

Z ozirom na veliko naraščajoče pomanjkanje delavnih moči v kmetijskem gospodarstvu vsled silnega izseljevanja naših najboljših delavnih moči, ker more le dobro obdelana zemlja še donášati gospodarju pičel dohodek in so cene za posle in delavce ob času velikega dela, košnje in žetve izredno visoke, naj se vztrajno ustanovljajo strojne zadruge. Le z uporabo primernih kmetijskih strojev je mogoče gospodarju obdelovati polje pridno in pravočasno. Zato naj kmetijske družbe in gospodarske zadruge posvetijo posebno skrb tej organizaciji, in v to poklicani močje naj z vso skrbnostjo pri državi in deželi izposlušajo v to potrebne denarne podpore.

Ker mora tudi kmetovalec v svoji obrti napredovati, se mora razširiti strokovni pouk o raznih panogah kmetijske vede in zato povsod nuditi kmetickemu stanu priliko za stanovsko izobrazbo.

Zahvalno se mora to omenjati res pridno in plodonosno delovanje kranjskega deželne odbora, ki v tem oziru z obilnimi prirejevanji poučnih kurzov skrbi za širšo vsestransko strokovno izobrazbo kmetijskega stanu; želeči je, da se tudi po drugih slovenskih in hrvaških deželah enako pridno skrbi za strokovno izobrazbo kmečkega ljudstva.

Vsled draginje denarja na svetovnem denarnem trgu in ker kmetijstvo potrebuje obraten kapital za uspešno gospodarstvo, je delovati našim poslanecem na to, da se čim preje ustanovi državna centralna zadružna blagajna, ki bo kmetijskim zadrugam dajala posojila po zmerni obrestni meri.

Slovenski in hrvaški škofje se prosijo, da omogočijo bogoslovcem izdaten pouk v kmetijstvu in kmetijskem zadružništvu.

Skrb za občinske ubožce.

O tej važni nalogi, s katero se ubijajo vse naše občine in ki naklada našim občanom velika bremena, je poročal na katoliškem shodu g. kaplan Škulj sledeče:

Za občinske ubožce skrbimo zdaj na tri načine. Večje in premožnejše občine imajo ubožnice. Ta način je še najboljši, dasi ima tudi mnogo pomanjkljivosti na sebi. Manj premožne občine si pomagajo tako, da gre ubožec od hiše do hiše in je vsak dan ali vsak drugi dan pri drugem gospodarju. Koder gospodarjev ni za to pridobiti, deli občina podpore v denarjih in blagu. To je tretji način. Občina lahko ubožcu odkáže delo in zahteva, da si en del podpore prisluži. Po zakonu iz leta 1863. si občine same volijo način. Zakon jih le obvezuje, da nekaj storé. Kaj in kako, je njim prepuščeno.

Največ gorja povzroča drugi način, ko hodi ubožec od hiše do hiše in ga je gospodar primoran sprejeti rad ali nerad. Če je revež bolan, redkokdaj dobi primeren prostor, če je betežen in si sam ne more pomagati, ravna jo z njim odurno in mora slišati marsikatero trpko besedo. Dolžnosti, da ga osnaži in opere, nima nihče. In tako se dogajajo večkrat slučaj, ki kriče do neba in odločno zahtevajo zboljšanja in povsem drugačne ureditve te javne brige.

Veliko zla povzroča tudi sedanji domovinski zakon. Po njem mora domovinska občina skrbeti za bolnega člana. Ljudje se potikajo po svetu, iščejo zdravja po tujih bolnišnicah, domača občina pa plačuj včasih nalašč precej visoko odmerjeno bolniščinno.

Skrb za uboge treba zakonitim potom drugače urediti. Predvsem naj zakon pritegne k sodelovanju prostovoljne organizacije, ki jim je delo usmiljenja idealno in ki mu posvečajo svojo skrb iz lastne volje in nagiba.

V razgovoru pripomni dekan Koblar, da je sicer krščanski ljubezni in usmiljenju najbolj primeren drugi način, ko hodi ubožec od hiše do hiše, vendar je še najboljši prvi z občinskimi ubožnicami. Na deželi naj jih napravi več občin skupaj, morda za celi politični okraj eno. Zadnji način podpore v denarju se mu zdi najmanj prikladen. Kar revež dobi, navadno zapije, živež pa proda. Domovinski zakon ni tako slab, samo uporabljati ga je treba znati. Če ima občina lastno bolnišnico, naj zahteva od podpiranca, da se v boleznih zateče v to, ne pa potika po tujih, ki oddaljenim občanom s posebnim veseljem naračunajo prav visoke stroške.

Shod je sprejel nato sledeči predlog:

Dasi bo skrb za uboge vedno med najlepšimi dejanji zasebne krščanske dobrotelnosti, ji morajo vendar radi vedno naraščajoče potrebe javne korporacije posvečati vedno večjo skrb. Preskrba občinskih revežev od hiše do hiše, neenakomerna obremenitev občin po ubožnih stroških, pomanjkanje primernih prostorov za ubožna stanovanja, pomanjkanje nadzorstva in potrebne strežbe bolnim ubožcem — vse to zahteva nove zakonite ureditve. Vendar naj se skrb za uboge ne uredi po birokratičnih načelih, ampak naj javne korporacije uporabljajo pri tem sodelovanje katoliških dobrotelnih društev.

Šolarske kuhinje.

Glede šolarskih kuhinj so se na shodu poudarjale sledeče stvari, ki se tičejo naših kmečkih otrok:

Za razvoj človeškega telesa je neizmerne važnosti dobra in tečna hrana, za užita ob pravem času. Zlasti v dobi razvoja — in šolska doba spada sem — je hrana odločilnega pomena za vse nadaljnje življenje. Kaj pa vidimo večkrat na kmetih? Otroku primanjkuje tečne hrane ravno takrat, ko se razvija in začne tudi duševno delati. Otroci, ki so doma v vaseh, oddaljenih po več ur daleč od šole, ostanejo opoldan brez gorke hrane. Zjutraj morajo hoditi po več ur daleč, zvečer se zopet vračati, včasih ob najslabšem vremenu. Ni čuda, da začne marsikatero šibko telesce hirati. Brezdvomno pa vpliva to slabo na otrokovo zloznost slediti pouku. Tem neugodnostim lahko odpomorejo šolarske kuhinje, ki preskrbe otrokom iz oddaljenih selišč opoldan gorko in tečno hrano. Urediti se dajo s primerno malimi stroški. Pritegniti je treba poleg staršev tudi javne faktorje in za delo porabiti moči iz naših dobrotelnih ali nabožnih organizacij, Vincencijeve konference in III. reda sv. Franciska. S to napravo koristimo posamezniku kakor tudi celoti.

V ta namen naj se v šolskih okrajih, kjer je celodnevni pouk in ki obsegajo tako oddaljene vasi in sela, da otrok ne more opoldne domov, ustanovijo kuhinje za šolske otroke (šolarske kuhinje).

V to je poklicana občina in šolska oblast, iste pa podpiraj pri tem delu cerkvena oblast, dežela in država po svojih organih, ker pripada naprava šolarskih kuhinj k skrbi in varstvu šolske mladine.

Ako se šolarske kuhinje ne morejo vzdrževati celo šolsko leto, naj se ustanovijo vsaj za zimski čas, ko otroci zlasti potrebujejo zdrave gorke hrane.

LAHI IN SLOVENCİ.

V Trstu je izdal pred kratkim tržaški namestnik Hohenlohe ukaz, da mora laški magistrat vse uslužbence, ki niso Avstrijci, ampak iz laškega kraljestva, odpustiti in sprejeti v službo samo take ljudi, ki so avstrijski državljani. Mestna občina tržaška ima namreč v svoji službi čez 4000 uslužbencev, ki imajo domovinsko pravico v Italiji in ne v Avstriji. V Trstu živi sploh okoli 60.000 ljudi, ki so doma iz Italije in so prišli v Trst samo domačinom jemati kruh in napravljati kravale proti naši državi. Skoro vsi mestni delavci, vrtnarji, uslužbenci električnega tramvaja, dalje več inženirjev, uradnikov je iz Italije. Seveda ne razume nobeden ne slovenskega, ne nemškega jezika, pač pa razumejo razgrajati. Kadarkoli se vrši kaka demonstracija proti Avstriji v Trstu, so gotovo ti možakarji iz Sicilije in Kalabrije zraven. Naša vlada jim tako ne more blizu, ker niso njeni podaniki. Največ, kar jim more sto-

riti, je to, da jih zapodi nazaj čez mejo. Tržaški namestnik je torej vzel enkrat metlo v roke in hotel pomesti z magistrata v Trstu tujce in ukazal, naj nastavijo namesto njih domačine. A kaj se je zgodilo? Vse laško kraljestvo je zaupilo, da je to škandal za avstrijsko vlado, da nam bodo Lahji se pokazali, če se bo ta ukaz izpolnil, da mora naša vlada takoj vse te odredbe preklicati, drugače da nam bodo ušesa navili. In kaj je napravila avstrijska vlada? Srce ji je zlezlo v hlače in sedaj jemlje svoje besede nazaj in Lahji bodo ostali v svojih službah v Trstu. Torej tako daleč smo prišli, da ne smemo biti niti v lastni hiši gospodarji, ampak nam doma Lahji ukazujejo. Slovencem v Trstu je pa bila ta stvar že vendar predebela. Napravili so velikansk shod, na katerem je bilo do 4000 ljudi. Tam so odločno protestirali proti vmešavanjem laške države v mestne zadeve v Trstu, zahtevali, da se tujci odpuste iz tržaške mestne službe in nastavljajo domačini. Izrekli so zaupanje tržaškemu namestniku in zahtevali, da vztraja pri svojih naredbah. Naposled so priredili obhod po mestu, prepevali slovenske pesmi in glasno zahtevali pred hišo laškega konzula, naj pusti Italija Avstrijce pri miru. To je bil šele ogenj v strehi. Laški listi na Laškem pihaajo kakor gadje nad Slovenci, jih psujejo in zahtevajo od avstrijske vlade zadoščenja. No, upati je, da jim bo že vlada svoje povedala.

Listek

Junakinja.

(Spisal Pierre l' Eremite.)

Slika iz Francoske.

»Vrsta je na vas, gospa?»

»Ali bi hotela gospod in gospa vstopiti pred menoj? Prosim, prosim...»

Zenska, ki je tako govorila in stopila skromno od vrat moje sobe, pred katero je čakalo več drugih prosilcev, je bila žena iz nižjih slojev, shujšana, blede, preprosto, da, revno oblečena, okrog vratu ji je visela zamazana ruta in gledala je plašno okrog sebe. Vedno je prosila, naj drugi vstopijo pred njo in je čakala do zadnjega. Očividno je hotela pridobiti časa, da bi mi mogla svojo zadevo, ki jo je imela na srcu, natančno povedati.

Slednjič so odšli že vsi obiskovalci in vstopila je bojazljivo, negotovo.

»Gospod župnik...»

»Vsedite se, prosim! S čim naj Vam postrežem?»

Žena — morala je biti še v najboljših letih, toda boj za življenje jo je bolj postal, kakor je bila v resnici — se je vsedla nekako negotovo na stol, položila denarnico in z jedili napolnjeno mrežo, kakršne jemljejo ženske na trg, na kolena in začela: »Oprostite, gospod župnik, da Vas nadlegujem, toda v veliki stiski sem in prišla sem, da Vas prosim za veliko uslugo...»

Sedel sem na stol, pripravljen potrpežljivo poslušati. Bil sem že navajen sliš-

nih nagovorov in vedel sem, kakšno žalostno tarnanje jim je navadno sledilo.

Kar udari ženska energično z nogo ob tla.

»Da na kratko povem, gospod župnik, ali veste, kje bi mogla dobiti službo hišnice?»

Začudil sem se — v prvem hipu sem mislil, da nisem prav slišal. Toda njene prosoje in napeto me gledajoče oči so me poučile, da je vprašanje izgovorila popolnoma resno.

»Uboga žena, ravnotako me lahko vprašate, če vem, kako bi mogli priti na luno!»

Solze so se ji udrle po licu.

»Moj Bog — koliko sem se trudila, da sem dobila prvo službo!»

»Kako, ali ste že imeli kdaj tako službo?»

»Seveda — saj jo imam še, še sedaj!»

»Pa jo vendar obdržite!»

»Nemogoče!»

»Nemogoče? Zakaj?»

»Ah, zakaj!»

Uboga, globoko sklonjena žena si je obrisala solze in pripovedovala:

»Moja sedanja služba ni slaba, bila sem z njo vedno zadovoljna, in tudi gospodar — ali bolje njegov namestnik, ki vodi vse njegove posle — je bil z menoj vedno zadovoljen. Pred kratkim pa se je zgodila nesreča.

Ravno leto je od tega — peto nadstropje smo že precej časa imeli prazno. Ne da bi bili prostori slabi, grdi — ne, bili so prav lepi, stanarina je znašala samo štiritisoč frankov — toda takoj se ni našlo ničesar pripravnega; oskrbnik je bil že nevoljen, češ, da se mi — pravzaprav jaz, kajti mojega moža navadno po cele dneve ni doma — da se jaz premalo brigam, da bi koča dobila.

Nekega dne je prišel neki gospod — spominjam se vsega popolnoma natančno — neki zelo fino oblečen gospod temnih oči, s črno brado in ostro zakrivljenim nosom.

»Žid,« je menil moj mož, ki ima zelo ostre oči in ki so mu te vrste ljudje nekako antipatični.

Gospod bi rad videl peto nadstropje.

Razkazala sem mu vse sobe, ki so se mu izredno dopadle. Šel je potem z menoj v moje stanovanje, hvalil, da je zelo lepo urejeno, se zabaval z mojimi otroci in hotel kupčijo skleniti takoj. Meni to ni bilo popolnoma všeč, raje bi še nekoliko premislila in poizvedela o njem; toda silil je zelo in slednjič se mi je zdelo, da stoji stvar za nas ugodno — kratko, vdala sem se in vzela, kljub nejevolji svojega moža, aro.

No, do tu je šlo vse posreči.

Tri mesece je bil novi najemnik zelo ljubezniv. Prišel je večkrat v moje stanovanje, vzel svoja pisma in časopise in prinesel našim otrokom bonbonov. Res, ideal pravega najemnika! »Ali vidiš?« sem rekla večkrat zmagoslavno svojemu možu.

Čez tri mesece je umrl neki najemnik in eno stanovanje je bilo zopet prazno. V naši mirni hiši se malokdaj selimo in to le v skrajnih slučajih, ali če se mora kdo preseliti na pokopališče. Prazno stanovanje je bilo kmalu zopet oddano, kajti Žid mi je

pomagal, da sem ga oddala nekemu njegovemu sorodniku.

Sčasoma sta dobila Izraelita v hiši vedno več ugleda, bila sta celo zelo zaupna z našim oskrbnikom. Opazila sem, da se oba nova najemnika kakor tudi oskrbnik nekaj časa zelo hladno obnašajo proti meni. Nisem si mogla tega takoj raztolmačiti, kajti bila sem vedno taka kot prej in nisem zanemarjala svojih dolžnosti.

»Nekaj se bo zgodilo, in sicer nič prijetnega za nas,« je sodil moj mož.

Tega mnenja sem bila tudi jaz, vendar se nisem upala o tem kaj več govoriti. Čakali smo, kaj bo.

Nekega večera, že pozno, stopi židovski najemnik v naše stanovanje, gre nekolikokrat gori in doli in se ustavi slednjič, obe roki v telovnikovih žepih, pred križem, ki je visel nad mojo posteljo in ki sem ga imela še za spomin od svojih staršev.

»Odstranite vendar to neumnost,« je rekel v zaničljivem tonu.

Vstala sem s stola in ga osupnjeno pogledala; mislila sem, da sem narobe slišala.

»Hočem, da odstranite to podobo iz svojega stanovanja, ker me žali.«

Mislila sem, da je pijan, kajti kako bi ga mogel drugače žaliti in vznemirjati nedolžni križ; sicer pa koča pravzaprav kaj skrbi, če visi križ ali ne?

»Ta križ mi je podarila mati na dan moje poroke,« sem odgovorila mirno in prijazno, takorekoč pomirljivo.

»No, kaj zato?»

»Mi smo katoličani, gospod!»

»No, kaj zato?« Gledal me je zaničljivo, izživajoče.

Tedaj je tudi v meni zavrela kri. »Kaj zato?« sem rekla razdraženo, »kaj zato? Ljubimo ga in spoštujemo in niti najmanj ne mislim na to, da bi ga odstranila.«

»Kakor hočete!« Šel je vun in zaloputnil vrata za seboj.

Naslednji teden je prišel gospodar, da bi pregledal stanovanja. Celi dve leti me ni nikdar pokaral, topot pa se je obnašal zelo čudno.

Ko je pregledal vso hišo, je stopil tudi v moje stanovanje in se ustavil pred križem. Pripomniti moram, da ni bil križ zanj nič novega, kajti čbesili smo ga na steno takoj tisti dan, ko smo prišli sem.

Vendar se je delal, kakor da ga vidi prvič.

»To podobo morate odstraniti,« je rekel nekako v zadregi, kakor se mi je zdelo.

»Toda gospod!« To je bilo vse, kar sem mogla izgovoriti, tako me je zbolelo.

V tem trenutku je prišel po stopnicah moj mož. Povedati moram, da moj mož ljubi svojo vero in da ne trpi, da bi šli najini otroci spat, predno niso izmolili večerne molitve.

Oskrbnik se je obrnil k njemu: »Vi boste gotovo bolj pametni kakor vaša žena in boste ustregli moji želji ter odstranili ta križ.«

»Ta križ odstranili?« je ponovil moj mož, kakor ne bi verjel svojim ušesom; »toda zakaj?»

»Vaše stanovanje je popolnoma nevarno in ta podoba žali okus najemnikov!«

»Kako neki? Niti general, ki stanuje v pritličju, niti grofica, ki stanuje v prvem, niti vsega spoštovanja vredni uradnik v

drugem nadstropju, ki hodi vsak dan k maši, se niso še nikdar pritoževali o tem.

»Toda križ žali verski čut Izraelitov.«

»Pomislite, gospod! Zaradi teh dveh Židov, izmed katerih stanuje eden celo v neposredni bližini oblakov, naj odstranim znamenje svoje vere?«

»Tu ne gre samo zaradi Židov! Vi morate ubogati in ta križ odstraniti! Če ne gre križ, greste vi! Ste razumeli?«

Odšel je in zaloputnil vrata za seboj.

»In sedaj,« je končala uboga žena svojo povest in se nasmejala s smehljajem, ki mi je trgal srce, »sedaj naj se odločim — ali bolje, sem se že odločila —«

»Ali raje izgubite kruh, kakor —«

»Da, tisočkrat raje! Raje trpim lakoto in beračim po cestah, kakor da bi takorekoč zatajila svojega Boga. Da bi skrila zaradi enega ali dveh Židov svoj dragi križ v kot — ne, raje pustim službo. In tako, gospod župnik, sem prišla k Vam, da Vas prosim pomoči —«

»Dobra žena, kako rad bi Vam pomagal! Toda jaz sam sem še bolj brez moči kakor Vi —«

»Bo že Bog pomagal! On in njegova sveta Mati me ne moreta zapustiti, ne, ne moreta!«

Odšla je, trudno in sključeno, kakor je prišla, in vendar je bil čitati na njenem obrazu nekaj svet mir. Gledal sem za njo skozi okno. Bil je deževen dan, teman in neprijazen. Zdelo se je, da se hoče svinčeno nebo skoro vleči na strehe.

Žena je šla tik ob hišah, kakor da bi bila od sramočenja, ki so ga prizadejali njej in njeni veri, tako pobita, da se ni upala iti sredi ceste med drugimi ljudmi.

»O Francija, Francija!« sem mrmral in spustil zastor iz rok.

»Bog in sveta Devica mi bosta pomagala!« Dva dni pozneje smo našli zanjo drugo službo.

Leto 1812.

(Doživljaji francoskega vojaka.)

(Dalje.)

Kmalu nato sva srečala oddelek kakih 30 mož s tremi častniki. Bili so pionirji, ki so imeli dozdej svoj stan v Orši; videlo se jim je, da so tekom vojske malo trpeli, kajti izgledali so popolnoma sveži in čvrsti. Marširali so proti Berezini. Vprašal sem častnika, kje je glavna armada in odgovoril mi je, da je cesar še odzadaj, da pa bo s četami kmalu tu. Svetoval nama je tudi, naj skrivaj konja, zakaj cesar je zaukazal, naj se vsi konji porabijo za topništvo in prevoz ranjencev. Vsled tega sva skrila konja v gozdu.

Kmalu nato se je prikazal prvi oddelek velike armade in se tiho bližal. Zdelo se mi je, kakor da se pomika po cesti velikanski pogrebni sprevod. Na čelu vojske se je nahajalo veliko generalov, ki so deloma jezdili, deloma so šli peš; takoj za njimi so se pomikali žalostni ostanki tiste takozvane svete legije, ki je bila 22. novembra sestavljena iz enega eskadrona in enega bataljona samih višjih častnikov, ki je pa sedaj, po treh dneh sploh

ni bilo več. Vsi v tej sveti četi, ki niso imeli konj, so se trudoma vleкли naprej, opirajoč se na palice; premražene in zmrzle noge so imeli ovite s cunjami ali ovčjimi kožami, splošno pa so bili raztrgani in sestradani kakor berači. Za njimi so šli razbitki cesarske gardne konjenice, potem pa — peš, v kožuho poljskega šlahčiča, na glavi žametno rdečo kučmo, podloženo s črno lisičevino, opirajoč se na palico — cesar sam. Na njegovi desni strani je korakal kralj Murat, na levi princ Eugène, podkralj italijanski, za njimi pa maršali Berthier, Ney, Mortier, Lefebvre in drugi maršali in generali, katerih oddelki so bili domalega uničeni.

Komaj je cesar dospel do naju, je z enim delom generalov zasedel konje; trčetrtine generalov pa ni imelo več konj.

Za njimi je korakalo 700 do 800 častnikov in podčastnikov v lepem redu; popolnoma tiho so nesli orle svojih polkov. Teh 700 do 800 mož je tvorilo ostanek armade, ki je šela pred vojsko 60.000 mož. Sledila je stara cesarska garda, ki je, kakor vedno, korakala v vzornem redu.

Pikart, ki že cel mesec ni videl armade, je strmel na vse to nemó in kakor v sanjah; samo konvulzivno trepetanje mišic na njegovem obrazu in krčevito stiskanje njegovih rok je govorilo dovolj jasno, kaj se v njem godi. Večkrat je udaril s puškinim kopitom ob tla in včasih je kakor nezavestno pritisnil roko na prsi ali na čelo; končno pa ga je premagalo in debele solze so se mu vile po licu, vedno nove in nove, obvislele koncem brade in tam oledenele. Ko je to prešlo, mi je dejal s slabim glasom: »Ne vem, tovariš, ali spim ali bedim! Ali je mogoče, da gre naš cesar peš po cesti, z beraško palico v roki, tisti slavni cesar, ki nas je poveljal, ki nas je napravil ponosne? Ni čudo, da so mi oči postale vlažne. In on je to videl! Ali niste zapazili, kako naju je pogledal? Jaz sem prepričan, da me je tudi spoznal!«

V resnici je bil cesar mimogrede obrnil glavo proti nama in naju pogledal. Zdelo se je, kakor da hoče s svojim pogledom bodriti svoje vojake, naj bodo pogumni in naj upajo v boljše dni. Svoje vojake, stare vojake iz gardnega regimenta je vse poznal; zato pač ni bilo nikako domišljanje ali pa hvalisanje, če je bil Pikart prepričan, da ga je cesar spoznal. Kajti Pikart je bil tudi slekel svoj beli plašč in si dal na glavo, ne glede na rano, tudi svojo medvedjo kučmo, da bi bil vtis še boljši.

Pri pogledu na to žalostno armado je Pikart pozabil na svojo revščino; stal je ob cesti, naslonjen na svojo puško, kakor brez življenja in se je vzdramil šele, ko je prišel končno prvi polk starih grenadirjev. Ni bil dolg, kajti štel je še komaj polovico vojakov in drugi polk, kamor je spadal Pikart, se je kmalu prikazal. Zdaj Pikartu ni bilo več obstanke; hitel je proti polku, jaz pa sem stopil po najinega konja.

Komaj sem se vrnil k Pikartu, se je zaslislalo klicanje: »Kaj ni to Pikart?« Glasovi so prihajali iz njegove kompanije. Takoj je planil tja in klical: »Da, prijatelji, jaz sem, in vnaprej vas ne zapustim, razen če nas loči smrt!«

Njegovo veselje je bilo tako veliko, da ni zapazil, kako se njegovi tovariši boli bri-

gajo za najinega konja, kakor pa zanj. Vzeli so mi ga takoj in kričali: »Konj je last kompanije, kajti tudi gospodar njegov je od kompanije!« — »Prav, prav,« se je vmešal Pikart, »toda tudi seržant imej svoj delež, zakaj on je ustrelil jezdeca!« — »No dobro, tudi on dobi svoj delež,« je končno odločil podčastnik, ki je poveljeval kompaniji.

Počakal sem ob cesti, ker se mi je reklo, da se moj polk nahaja v zadnjem krilu vojske.

Za grenadirji se je pomikalo kakih 30.000 mož, ki so skoraj vsi imeli zmrzle ude in so bili večinoma brez orožja, ker ga sploh niso mogli več rabiti. Mnogo se jih je opiralo ob palice. Generali, obersti, častniki in vojski vsake vrste in raznih narodnosti, iz katerih je sestajala vojska, so marširali v velikem neredu in zmešnjavi, zaviti v sežgane, preluknjane plašče in kožuhe ali pa v druge cunje in ovoje. Kratkoinimalo, vsak je porabil za obleko to, kar je mislil, da ga bo varovalo mraza. Korakali so pa popolnoma tiho, ne da bi kdo tožil, in so bili vsak trenutek pripravljeni, iti v boj in po svojih močeh pomagati v bitki, ki nas je najbrže čakala pri Berezini. Navzočnost cesarjeva je vsem lila novega poguma v srce; nihče ni dvomil, da bo cesar gotovo našel sredstev in potov, ki nas bodo peljali iz sedanje stiske. Dokler se je on nahajal pri armadi, ni mogel nihče v vojakih omajati zaupanja v zmago.

Za to zmešano maso so se trudoma vlekle nekatere postave, ki so šle ali posamezno ali pa v gruclah v majhnih presledkih. Te postave so izgledale tako slabotne, kakor da bi se morale vsak čas zgruditi; bil sem prepričan, da bo malokdo izmed njih prišel čez Berezino. Za njimi so korakali ostanki mlade garde; marširali so v lepem redu. Nato je prišlo nekaj topništva in nekoliko vozov transporta — večji del pod generalom Nègrèom je bil že prej odšel — končno pa tudi moj polk. Adjutant, ki me je takoj zapazil, mi je zaklical: »Tristo, če ni tamle naš Bourgoigne; vsi smo mislili, da ste že davno mrtvi, Vi pa ste nas še celo prehiteli! Krasno je to, da smo Vas zopet dobili.«

Tudi častnik Serraris me je pozdravil in povedal oberstu, da sem 22. ostal bolan za njimi in da se čudi, kako da sem mogel priti sem. Takoj nato je prišla moja kompanija in zopet sem stopil na svoje staro mesto; spoznali pa so me šele čez dokaj časa, to pa zato, ker je takrat vsakdo korakal s sklonjeno glavo, oči uprte v tla; zakaj dim obcestnih ognjev, ledenomrzli vetrovi in bliščeči sneg je tako škodoval očem, da je imel skoraj slednji vnetje in jih večina sploh ni več videlo.

Ko se je izvedelo, da sem prišel, se je vse drenjalo k meni in me obsulo z vprašanji; toda od kraja nisem mogel odgovorjati, ker me je silno prevzelo, da se nahajam zopet med svojimi tovariši, pri svoji družini, v domačem krogu. Ozrl sem se po kompaniji in sem zapazil, da se je v moji kratki odsotnosti zopet precej skrčila. Tudi stotnika ni bilo; izgubil je vse prste na nogi vsled mraza. Trenotno ni vedel nihče povedati, kjer da je, čeprav so mu preskrbeli staro kljuse, da je sploh mogel dalje.

(Dalje prihodnjic.)

Dom in svet.

Sprejem v prvi gimnazijski razred. Na drugi državni gimnaziji v Ljubljani (Poljanska cesta) bo vpisovanje za prvi razred šolskega leta 1913-1914 v torek, dne 16. septembra dopoldne od 8. do 12. ure v ravnateljevi pisarni. Učenci naj pridejo v spremstvu staršev in naj prinese s seboj krstni list in obiskovalno izpričevalo zadnje ljudske šole. Sprejemni izpiti bodo v sredo, dne 17. septembra, in sicer pismeni zjutraj ob osmih, ustni popoldne ob treh.

Razstava mlečnih izdelkov na Vrhniki. V četrtek, dne 18. septembra t. l., se zaključi javno petmesečni mlekarski tečaj, ki ga je priredil deželni odbor kranjski v mlekarini na Vrhniki. Ob tej priliki priredijo vodstvo šole, gojenke in gojenci razstavo mlečnih izdelkov, ki so jih izdelali tekom tečaja. Videti bo fini emendolski sir, izdelan kakor mora biti in ki v okusu in luknjičanju ne bo zaostajal za pristnim švicarskim emendolcem. Nadalje siri trapisti iz mleka, ki je bilo pasterilizirano na 85° C. Tudi drugovrstnih sirov ne bo manjkalo; med temi bodo: plesnivi gorgonzola, rdeče edamske kroglice, milu podobni ramadur, limburška opeka, imperial itd. Ogledati bo mogoče prvikrat na Kranjskem ameriškansko kombinirano pinjo in druge pripomočke za izdelavo finega čajnega masla, kakor tudi prepotrebne naprave za izdelavo boljšega sira kot se ga je delalo dosedaj. Naba-viti bi si jih morala vsaka mlekarica, ker stanejo prav malo. — K udeležbi in ogledu so vabljeni vse mlekarske zadruge, tudi izvendeželne in vsi, ki se zanimajo za mlekarstvo in za njegov razvoj v slovenskih deželah.

Varujmo planinke! Hribolazec poroča z Gorenjskega: Bil sem pred nekaj dnevi na Stolu ter videl, kakšne silne šopke planink so posamezni turisti nosili. Gotovo so jih imeli trije več kakor 5000. Čudil sem se le, kje so jih dobili. Bili so najbrž Korošci, ker so šli proti Koroški, čez Vrtačo. Dosti bolje tudi ni pri Slovencih, vedno imajo cele šopke teh cvetic. Slovensko Planinsko Društvo naj na krkšenkoli način vsaj nekoliko odpomore taki škodljivosti. Ako se proti temu ne bo ničesar ukrenilo, smo v nekaj letih popolnoma ob cvetje po naših planinah. Ako si jih utrga nekaj za spomin, kdo bi to branil, toda da bi jih kar tisoče utrčala ena roka, je že malo preveč.

Igranje v ogrski razredni loteriji je prepovedano. S 1. majnikom l. 1897. se je uvedla na Ogrskem takozvana »Ogrska razredna loterija«. Igranje v tej razredni loteriji je v Avstriji prepovedano, kakor sploh vsako igranje v inozemskih kakorkoli prirejenih loterijah. Tako oni, ki prodaja srečke ogrske razredne loterije, kakor oni, ki si take srečke nabavi, da celo oni, ki jih samo obdrži, ako so se mu dopostale, je kriv dohodarstvene prikrajšbe. Ravno tako je kriv težkega dohodarstvenega prestopka, kdor razglasuje in priporoča take srečke potom tiska ali na

kak drug način, javno ali pa objavlja izžrebne liste te loterije. Ker poklicane oblasti vedno in vedno opažajo, da ogrski kolektanti skušajo z vsemi sredstvi spečati srečke ogrske razredne loterije tudi na Kranjskem in se v dosego svojega namena poslužujejo celo zavitkov z napačnimi naslovi, se občinstvo svari pred nakupom takih srečk. — Neprijetne posledice protipostavne nabave teh srečk so, da se srečke zaplenijo in morebitni dobitki zapadejo v korist države, poleg tega pa mnoga zamudna pota ter občutljive denarne kazni. Zatorej ne naročajte srečk ogrske razredne loterije, ako jih pa dobite brez naročila, uničite ali pa izročite jih finančni oblasti. — C. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani, dne 30. avgusta 1913.

Letošnje vojaške vaje končane. Smrtne nesreče. Letošnje sklepne orožne vaje na Notranjskem, ki se jih je udeleževalo kakih 17.000 mož, so se zaključile. Moštvo se je vrnilo v mesta deloma peš, deloma z železnico. Vse doslužno moštvo in rezervisti, ki so bili poklicani k orožnim vajam, so se takoj odpustili. Zadnje dopoldne se je streljalo z ostrimi naboji. Pri tem je bil ustreljen neki domobranski rezervnik, oče več nepreskrbljenih otrok, po imenu Ivan Kaiser iz Ribnice na Štajerskem, ki je bil pridružen domobranskemu pešpolku št. 26. Na sedaj še nepojasnen način ga je tekom vaje zadela kroglica, ki mu je predrila in nevarno poškodovala trebuh. V brezupnem stanju so ga prepeljali v ljubljansko vojaško bolnišnico, kjer je podlegel težki poškodbi. Vojaška oblast je brzojavno obvestila rezervnikovo ženo o žalostni smrti moževi. Revez zapušča vdovo in šest mladoletnih in nepreskrbljenih otrok. — Stotnik, ki je bil tudi od kroglice zadet, leži v tržaški bolnišnici.

Oče ogrskih Slovencev umrl. V Tišini na Prekmurju na Ogrskem je umrl dekan in kanonik Franc Ivanoči. Rajni je bil velik slovenski rodoljub in organizator ogrskih Slovencev. Dr. Ivanoči je umrl pretekli petek ob treh popoldne v 55. letu svoje starosti. Posebne zasluge si je pridobil z raziskovanjem in popisovanjem zgodovine Slovencev na Ogrskem in še pred kratkim je osebno prinesel g. dr. Grudnu mnogo dragocenega zgodovinskega gradiva. Pogrešali ga bodo zlasti Prekmurci, ki so z njim izgubili svojo največjo in skoraj edino narodno oporo. Svetila vzornemu rodoljubu večna luč!

Grški kralj v Trstu. Dne 4. septembra je dospel v Trst grški kralj Konstantin s svojo rodbino in spremstvom. Kralja so pozdravili grški generalni konzul, deputacija grške kolonije in grof Attems za namestništvo. Kralj se je v avtomobilu podal v Lipico ogledat si ondoto žrebčarno. Ob 8. uri 40 minut se je kralj z rodbino na državnem kolodvoru odpeljal proti Nemčiji. Grki so kralju klicali: »Živel Konstantin Veliki!« in peli narodno himno.

Vojvoda Putnik na Štajerskem. Minister notranjih zadev in načelnik generalnega štaba srbske armade vojvoda Putnik sta se odpeljala v kopališče Gleichenberg na Štajerskem, da se tam nekoliko odahneti. Vojvoda Putnik je napravil na-

črte za vojsko na Balkanu in tudi vso srbsko vojsko vodil.

Bogata je bila, pa ni vedela. Preteklo sredo zjutraj se je pojavila pri italijanski banki za Primorje na Reki kmetica Deskovič iz Moščenic, da bi dvignila 100 dolarjev, kateri denar ji je poslal njen mož iz Amerike. Spremljala jo je njena 14letna hčerka in ženski sta res dobili denar. Pri tem pa je Deskovičeva še malomarno pokazala staro ogrsko srečko, ki je ležala prej dolgo časa pozabljena v prahu. Rekla je, da so jo sosedi pregovorili, da bi vprašala, kaj je z njo. Uradnik je začel listati po seznamih in je kmalu povedal, da je že pred petimi leti zadela — 50.000 K. Žena izprva ni verjela, nato pa se je lahko nasmehnila in je šla pisat možu.

Nezgode pri vojaških vajah na Koroškem. Iz Celovca poročajo: Letošnje vojaške vaje so bile zelo naporene. Sedem dni je vojaštvo prenočevalo pod milim nebom. Sreča je bila le, da je bilo vreme ugodno. Kakor pri vsakih večjih vajah, se je tudi to pot pripetilo več nesreč. Dva vojaka bosanskega polka št. 2 pogrešajo od 23. avgusta in sodijo, da sta se v pečinah ponesrečila. Neki enoletni prostovoljec je bil ranjen na desnem očesu. Trčil je v njega neki vojak-kolesar in ga ranil s puško. — Nekega kmeta, ki je vozil vojaško prtljago, je med potjo neki vojaški konj udaril v trebuh in ga smrtno nevarno poškodoval. — Neki računski podčastnik, ki je pri korakanju padel, si je ranil levo nogo. Manevri so se končali 30. avgusta z zadnjimi vajami v okolišju Naborjeta.

Konjereja na Goriškem. Da povzdigne konjereja na Goriškem, priredi vlada dne 22. septembra premiranje lahkih konj v Gradišcu, dne 23. septembra pa za težke konje v Tolminu. Darila se gibajo med 30 do 100 kron, razen tega pa dobe gospodarji tudi srebrne kolajne. Tako odlikovani konji se ne bodo smeli prodati izven dežele, razen če dovoli to vodstvo žrebčarne v Gradcu v sporazumu z odborom za konjerejo.

Letina v Istri. V Istri ni bilo dežja že od 21. avgusta t. l. Zato je že precej suho. Suša posebno muči repo in zelje. Grozdje lepo zori. Čvrčki že pojo cele noči: »črnbela«. Fižola je letos malo, krompirja srednje, turšice bo veliko.

Strašna propalost. V Trstu sta bila obsojena vsak na pol leta ječe nad 50 let stari krošnjar Gišic iz Kiseka na Ogrskem in 25 let stara Avgustina Bonsingl iz Gradca, ki sta živela v divjem zakonu in imela tako že pet otrok. Strahota razmerja je v tem, da je ona njegova nezakonska hči, kar sta priznala on in ona pred sodiščem. Izjavila sta, da bodeda potem na Ogrskem, kamor bodeda morala iti, zopet tako živela.

Nesreča v Karavankah. 31. avgusta se je knjigovodkinja gđna. Avgusta Vukal v Celovcu odpravila na izlet na Vrtačo v Karavankah. Od tedaj ni bilo več nobenega glasu od nje. V ponedeljek zjutraj je neki drvar v skalah na Vrtači slišal klice, za katere se pa najprej ni zmenil. Pozneje se je pa le podal proti onemu mestu, odkoder so klici prihajali, toda popoldne je nastala tako strašna nevihta, da se je moral vrniti.

Ko je prišel do celovške kočice, je naznanil, kar je doživel. V kočici se je slučajno nahajal grof Attems, ki je takoj pismeno poročal v Bistrico v Rožno dolino. Ondi so dobili poročilo ob 10. uri zvečer, nakar se je nemudoma odpravila na pot ena rešilna četa. Slednja je o prvem jutranjem svitu dospela do celovške kočice in takoj odšla dalje v vrtaške stene. Nevihta jo je silno ovirala. Končno so vendar našli pogrešano gospodično in jo prenesli v kočico na Stolu. Strašne so bile ure, ki jih je ponesrečenka prestala v skalovju. Svojo nesrečo je opisala tako-le: V nedeljo se je vzpela na vrh Vrtače. Tam se ji je iz rok izmuznil nahrbtnik, v katerem je med drugim imela toplo obleko, in zdrsil po vzhodnih stenah. Splezala je za njim in pri tem zašla v skalovju. Končno je dospela na točko, odkoder ni več mogla ne naprej, ne nazaj. Čisto sama, lahno oblečena, je prebivala tu dve noči in tri dni! Preko nje je divjala strašna nevihta in snežni meteži. Bila je že popolnoma obnemogla in ako bi bila pomoč prišla le par ur kasneje, bi bilo prepozno.

Bulgari za prestop v katoliško Cerkev. Neki nemški časopis poroča iz Sofije, da se je ondi razvila močna struja, ki dela na to, da Bulgarija raztrga vse vezi z vzhodno cerkvijo in prestopi k rimsko-katoliški Cerkvi. Zlasti so se te misli oprijeli macedonski Bulgari, ki upajo na ta način preprečiti raznarodovanje. Sedaj se je za stvar zavzelo tudi dnevno časopisje, ki pozivlja javnost in duhovščino, da zastavi vse svoje moči v to, da se bulgarska cerkev odreče pravoslavlju in prizna Rim, ki bi Bulgare z odprtimi rokami sprejel.

Izseljevanje vojaških obvezancev iz Galicije. Iz Galicije se v zadnjem času trumoma izseljujejo v Ameriko mladi fantje, ki še niso zadostili vojaški dolžnosti. Vmes je moralo poseči vojno ministrstvo. Proti številnim izseljevalnim agentom se je uvedla stroga kazenska preiskava. Policija je samo na Krakovskem kolodvoru pridržala 1100 takih izseljencev iz Avstrije in 400 iz Ogrske.

Kako se na Ogrskem prodajajo kmečka posetva. V Nagizanto na Ogrskem so se te dni prodajale nepremičnine kmeta Ivana Gasi. Najprvo je bilo prodanih 20 oralov njiv, potem je prišlo na vrsto 5 oralov pašnika. Vzklicna cena je bila 100 kron. Oglašil se ni nihče. Končno je zaklical licitator: »Pet oralov polja za 6 kron!« Sedaj se je oglašil notar Jožef Dines. Odvetnikov zastopnik — mlad jurist dijak — je ponudil 10 K; toda notar je protestiral, češ, da njegov tekmeč še ni polnoleten — in polje je ostalo njemu: 5 oralov za 6 K!

Strašen zločin učiteljice. V Voroklavi v Galiciji je obesila učiteljica Elza Misiak svojega petletnega dečka in svojo dveletno hčerko. Nato se je tudi sama obesila. Njen mož je bil izgnan z Rusko Poljskega, ker je bil čsumljen vohunstva in si je tudi služil kruh kot izprevodnik poulične železnice, a so ga iz službe odpustili.

Smola z velikimi parniki. Angleški list »Times« poroča, da bosta največja svetovna parnika »Imperator« in »Olympic« celo zimo ostala v ladjedelnici, ker potrebujeta izpopolnitve.

38 let po nedolžnem v ječi. 2. avgusta 1877 je bil v Palermu na Laškem na smrtno prisilno delo obsojen poljski delavec Erazem Vassallo, ker je bil obdolžen, da je umoril veleposestnika Frana Bologna. V preiskovalne zaporu je bil celi dve leti. Prej in slej je zatrjeval, da je nedolžen, kar mu pa ni nič pomagalo. Prebil je v ječi celih 38 let. Sedaj šele se mu je s pomočjo sorodnikov umorjenega veleposestnika posrečilo dokazati svojo nedolžnost. Izpustili so ga iz ječe in mož se je odpravil v svojo domačo vas Capaci. Tu je našel od cele svoje družine živečega le še enega sina; žena in drugi so mu pomrli. Italijanska država 63letnemu možu ne le ni dala nobene odškodnine, marveč mu je še vozne stroške iz Ancone, kjer je bil zadnja leta zaprt, do doma odtegnila od njegovega služka v ječi. Zanimivo pa je, da Vassallo kljub prestani veliki krivici do nikogar ne goji nobenega sovraštva. Preživljati se namerava s tkanjem, ki se ga je naučil v ječi.

Pijanec na vislicah. Pred rovinjsko poroto je bil Matija Florčič, ki je umoril 19letno Marijo Tijan, obsojen na smrt na vislicah. Na smrt obsojeni morilec je star 29 let, je oženjen in oče štirih še neprekrbljenih otrok. Obtoženec je bil strasten pijanec.

Strašno delo pijanega učitelja. Učitelj v Degerlohu na Virtemberskem v Nemčiji Wagner je 4. t. m. umoril svojo spečo družino: 32letno ženo in štiri otroke v starosti od 7. do 11. leta. Najprvo jih je omamil z udarci po glavi, nato pa jim je z britvijo prerezal vratove. Potem si je nataknil črno larfo in pripel pas s tremi armadnimi revolverji, zaklepal stanovanje, na vrata pripelil listek z opazko, da je cela družina šla na daljši izlet in je ne bo kmalu domov in odšel v Mühlhausen, kjer je bil pred desetimi leti za učitelja in začel zažigati razna poslopja. Ko je šel po trgu, ga je srečal neki kmet in vprašal, odkod ogenj; Wagner je potegnil revolver in ga brez besede ustrelil. Na ta način je Wagner gredoč skozi trg ustrelil še več ljudi in zažgal pet poslopij. Pri petem požigu so ga kmetje zalotili in hoteli prijeti, toda Wagner je potegnil dva revolverja in kar slepo streljal med množico. Končno se je policaju, ki je bil še dvakrat ranjen, posrečilo s sabljo doseči Wagnerja in mu izbiti orožje. Nato so planili na Wagnerja razjarjeni kmetje in ga grozovito zdelali; eno roko so mu s sekuro odsekali. Ko so ga ukrotili, je imel še 52 nabojev. Wagner je razen svoje družine to noč s streli usmrtil sedem odraslih oseb in 11letno deklico, 11 oseb je ranil, od teh pet smrtnonevarno. Ustrelil je tudi troje živinčet. Pet poslopij je pogorelo. Pred preiskovalnim sodnikom se je Wagner mirno vedel in rekel, da se je že davno pripravljaj na to delo, katero da je moral storiti. Enako se glase tudi pisma, ki jih je prejšnji dan pisal različnim osebam. V enem teh pisem pravi: »Jaz ne verujem v nobenega Boga in si želim za sodruga vruga ali kakršnekoli druge malovredne zveze.« — Od ranjenih oseb je doslej umrlo

17 oseb. — Učitelj Wagner, ki je na ta način poklal vso svojo rodbino, pet poslopij zažgal in vsega vkup 17 ljudi ustrelil, je bil bogotajec, reden obiskovalec kinematografov in velik pijanec, ki se je potikal po beznicah. Wagner je še izpovedal, da bi bil, ako bi ga ne bili vjeli, umoril še svojega brata in njegovo rodbino.

Dve železniški nesreči. Pri Haves Junctionu na Angleškem sta dne 3. septembra dva brzovlaka trčila z vso brzino skupaj. Nesreče je kriva železniška uprava. Ekspresni vlak se je namreč na progi ustavil, da nabere pare, da preмага strmino. Na biljni postaji pa, kamor se je to naznanilo, so spustili drugi brzovlak v nasprotni smeri skozi, namesto da ga ustavijo, to je, dali so znamenje »Prosta pot!« Nesreča se je zgodila v temni noči. Trije vozovi ekspresnega vlaka so se popolnoma razbili in začeli goreti. Veliko oseb je umrlo v plamenih. 14 oseb je mrtvih, 20 smrtnonevarno ranjenih. Trupla so grozno razmesarjena in zmečkana.

Spomenik lažnjivcem. Neki angleški misijonski list poroča, da živi na Borneo plemo, ki tako drži na resnicoljubnost, da onemu, ki je kdaj izrekel kako laž, postavi spomenik. Spomenik napravijo na ta način, da v obliki piramide zlože na kup drevesno listje; kdor gre mimo takega spomenika, mora pobrati nekaj listja in ga vreči na kup, pri tem pa preklinjati lažnjivca, v čegar svarilni spomin se je spomenik postavil.

Strašen vihar na Japonskem. 15.000 hiš preplavljenih. Strašen vihar (tajfun) je napravil na Japonskem velikansko škodo. Dvajset oseb je mrtvih, več sto mostov je porušenih. Na gori Koma Tagate je ubilo 17 otrok. V Tokiu je 15.000 hiš poplavljenih. Železniške proge so močno poškodovane. Žetev je uničena. Tajfun je silno opustošil Tokio in okolico. Predmestje ob luki je popolnoma razdejano. Vihar je hiše kar odpihal. Mnogo oseb je utonilo. Mnogo čolnov, ki so bili na odprtem morju, pogrešajo. Na gori Koma Tagate je bila verska slavnost, ki se je je udeležilo mnogo otrok. Otroci so zbežali pred vihom v tempelj, ki pa se je razrušil. 17 otrok je ubitih, mnogo pa težko ranjenih.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 ³/₄ % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Kranjskim vinogradnikom v preudarek.

Blíža se čas trgatve; čas je tudi, da malo premislimo, kako bo z vinsko kupčijo.

Jasno je, da moremo pri večji množini pridelka vino na Kranjskem le tedaj po ugodni ceni prodati, ako ga lahko precejšnji del izvozimo iz dežele, kajti vsega pridelka, do 400.000 hl, Kranjska dežela ne more in ne sme sama porabiti.

Izvoz našega vina, zlasti vipavskega, vedno raste, čeprav so bila zadnja leta za to neugodna. Tekom zadnjega tedna je dobil podpisani iz Češkega in iz Moravskega zopet več vprašanj od strani vinskih trgovcev zaradi nakupa mošta in vina na Kranjskem. To je dokaz, da se naša vina v teh krajih dopadejo in da se jim bo tam lahko trg še bolj odprl, ako se bomo sami potrudili.

Če naše severne odjemalce zadovoljimo z vinom letos, ko je vina malo, nam bodo ostali zvesti tudi takrat, ko bo vina veliko in se ne bo moglo zlahka prodati. Ako pa hočemo, da si pridobimo, si ohranimo odjemalce, moramo jim ponuditi pred vsem dobro blago, in sicer tako, kakršnega rabijo.

Izvaža in prodaja se v te kraje v prvi vrsti belo vino. Bela vina, ki jih zahtevajo v severnih krajih, morajo biti lepe, svetlorumene ali rumenkasto-zelene barve, čistega, nepokvarjenega okusa, ne prekislga, ampak zlasti ne trpka (zagatna, trda).

Vinogradniki! Vzemite si to k srcu in ravnajte se po tem!

Pustite pred vsem grozdje popolnoma dozoreti in ne trgajte prezgodaj, komaj na pol zrelo grozdje, kakor je v mnogih krajih pri nas v navadi. Grozd je šele tedaj zrel, kadar pečelj olesen in list trte blede ali rdeči.

Rabite snažno orodje in snažno posodo, odbirajte gnilo grozdje od zdravega, mošt iz gnjilega grozdja dobro zažveplajte, da se v njem zatro škodljive glivice in se vam po kipežu ne pokvari.

Ne puščajte belega mošta na tropu v kadi kipeti, temveč zmastite grozdje in ga takoj ali vsaj v nekaj urah iztisnite. Tropine lahko porabite za napravo domače pijače. Če kipi beli mošt na tropu, dobi trpek okus, temno barvo in se nateže zlasti pri večdnevem kipežu v kadi cika in raznih drugih boleznih.

Trpkega in temnobarvnega vina v severnih krajih ne marajo, ker mu niso vajeni in imajo proti njemu razne predsodke. Ljudje so tam prepričani, da prihaja trpek (trd, zagaten) okus od galice, s kojo se trte škrope in se boje zastrupljenja.

Vipavci in Belokranjci! Opustite vendar že enkrat nezmislno in starokopitno kipež belega mošta v kadi na tropu in poprimite se novega načina pri pripravljanju belega vina, sicer ne bo Vaš pridelek nikdar pripraven za

izvoz v severne kraje, kjer vino bolje plačujejo. Pa tudi domačini v Ljubljani, po drugih mestih in drugod niso več vajeni zagatnega okusa pri vinu in ne marajo takih vin. Vsaj boljše vino, ki ga mislite prodati, pripravite tako, kakor ga zahtevajo dandanes vinopivci.

Lani so prodali Vipavci po novem načinu (brez kipeža na tropu) napravljeno vino hitro in dobro. Kmalu ga je zmanjkalo. Po starem načinu napravljene vina je bilo še dovolj, ali kupci ga niso marali in je ostalo. Čemu to? To se pravi zaslepljen biti.

Le črno ali rdeče vino naj kipi v kadi zaradi barve. Tropine pa pečljajte, trop mešajte in kad zakrite, da se vino ne skisa. Dva (pri rdečem vinu) do šest dni (pri črnini) zadostuje pa vselej, da dobi vino pravo barvo, potem pa takoj v sod z njim in sod s kipežno veho zaprite.

Pa ne samo s pravilnim ravnanjem v trgatvi in v kipežu, ampak tudi z daljšim pravilnim oskrbovanjem vina se doseže dobro, stanovito kapljico. Treba je v pravem času pretakati, zalivati, to je sode polne držati, sicer je ves trud zastoj in se vino pokvari.

Vinogradniki! Danes svet v vsakem oziru napreduje. Otrsite se tudi Vi starih, nespametnih navad, da napredujemo vsaj toliko tudi v kletarstvu, kolikor smo napredovali v vinogradništvu. Bodite uverjeni, da bo to v prvi vrsti koristilo le vam samim!

Vinarski nadzornik Skalický.

Gorenjske novice

g Dob. Smrt. Umrla je najstarejša žena naše fare, Terezija Osredkar. Bila je že v 92. letu. V petek popoldne smo pa pokopali Katarino Kepec iz Podrečja. Bila je članica izobraževalnega društva in Marijine družbe. Pogreb je bil jako lep. — Predstave v nedeljo in ponedeljek so se izvršele prav dobro. Zlasti so se ljudje zanimali, kako se bodo obnesli naši mladi. Pa šlo je prav izvrstno. — Otava je večidel pod streho. Spravili smo jo v lepem. Sicer je bila pa vsa blatna od poletne povodnji. — Med udeleženci katoliškega shoda tudi mi nismo bili zadnji. Videli smo veliko lepega. Pozabili tudi ne bomo surovega obnašanja Sokolov. Po naših kmečkih nazorih se tako rjovenje ne spodobi za ljudi, ki se vračajo od pogreba. Zadnji hribovec se ob taki priliki obnaša desetkrat lepše.

g Sv. Jošt. V nedeljo dne 14. septembra bo na Sv. Joštu shod za mladeniče, letos potrjene k vojakom iz kranjske dekanije. Ob 9. uri sv. maša z govorom. Po sv. maši zborovanje na prostem. Govorilo bo več govornikov, ki so že odslužili vojake. Marsikaj pametnega in koristnega boste slišali o bodo-

čem stanu. Zato fantje, na noge! Pridite v obilnem številu ne samo iz kranjske, ampak tudi iz sosednjih dekanij. Kdor želi prejeti sv. zakramente, pridite naj že v soboto zvečer. Prenočišča so na razpolago. Shod se vrši ob vsakem vremenu. — Na kvaterno nedeljo, dne 21. septembra, bo na Sv. Joštu romarski shod. Duhovno opravilo bo ob šestih in devetih. Za spovednike je poskrbljeno. Ta dan zadobe udje bratovščine Žalostne Matere Božje tolikrat popolni odpustek, kolikorkrat obiščejo svete stopnjice in molijo po namenu sv. očeta ter prejmo sv. zakramente.

g Tržiške novice. Prihodnjo nedeljo priredijo dijaki v dvorani pri Bartelnu veselico v prid dijaškemu podpornim društvom, ki imajo namen podpirati revne dijake. Z ozirom na ta dobrodelni namen je pričakovati obilne udeležbe. — Liberalci so v »Narodu« že večkrat napadli tovarno Kozina, tudi pretekli teden je bila napadena prodajalna za črevlje, ki jo je otvoril g. Kozina v Ljubljani. Mi smo mnjenja, da tovarna Kozina ne zasluži teh napadov, saj je po Tržiču splošno znano, da se v nobeni tovarni liberalcem ne godi tako dobro, kot v Kozinovi in da so tukajšnji voditelji tovarne pristni liberalci.

Dolenjske novice

d Čatež. Na Čatežu bo priredila kmetijska družba tečaj za razstreljevanje zemlje v torek 23. septembra, ne 22. septembra, kakor piše »Kmetovalec«. Videli bomo, kako se z dinamitom rigolajo vinogradi, kopljejo jame za drevesa, kako se z njimi pulijo štori itd. Kmetovalci in vinogradniki, ta tečaj je za vsa okolico; zato pridite ta dan na Čatež, da se poučite, kako se hitro in poceni zemlja kultivira. Pouk se vrši na prostem ob vsakem vremenu. — Podružnica kmetijske družbe.

d Iz Dolenje vasi pri Ribnici. Zadnji dopis »Domoljuba« iz našega kraja je vendar nekoliko pomagal. Takoj prihodnjo nedeljo je županstvo pred cerkvijo javno razglasilo, da je nočno razgrajanje strogo prepovedano, kakor tudi da gostilne ne smejo biti dalje odprte kakor do 11. ure zvečer. Koliko bo to pomagalo, bomo videli. Pričakujemo seveda, da se bo držal točnosti kot gostilničar glede policijske ure g. župan Nace Merhar sam. Če bo on strog v tem oziru, ga bodo brezdvomno tudi drugi posnemali, kar bo dobro za ljudi, kakor tudi za gostilničarje. Seveda pa nikakor ne bomo trpeli, da bi župan razglasil za druge policijsko uro, a se je sam ne držal, kakor se je tudi že zgodilo. — V tem oziru torej red, sicer nam bodo pomagali drugi! — Kaj bo pa sedaj? V jeseni odide v Ameriko naš občinski svetovalec Fr. Mrhar, po domače Rudljev France. O vzrokih, da mora oditi najzvestejši oznanjevalec slave našega gosp. župana v »obljubljeno deželo«, se govori marsikaj; nam se mož le smili, ker se ne bode mogla uresničiti njegova najsrečnejša

želja, katere tudi pred javnostjo ni nikdar skrival, da postane še župan — liberalni župan delenjevaški. Mi obžalujemo gosp. župana, da izgublja z Ameriko svoje najzvestejše somišljenike, ker kmalu ne bo imel več toliko namestnikov kakor izstopivših odbornikov in svetovalcev, kar je jasen dokaz, da si ni bil nabral v občinski odbor ravno najboljših mož. — Med tukajšnjimi gostilničarji nekaj vre vsled »pogoditvenega društva za užitino v Ribnici«. Društvo ima precejšnjo izgubo. Nekateri pravijo, da si bodo račune malo bolj natančno ogledali, nekateri pa celo preté s sodnijo, češ, naj ona malo pogleda v tiste bukve, kjer so številke že od več let o užitini shranjene, če je vse v redu. Za enkrat so dobili gostilničarji le povelja, da morajo tekom 14 dni toliko in toliko plačati, a kdo je to odločil, kako se je delež izgube odmeril itd., ne vé nihče, ker je vse to ukrenila sama modrost načelnika.

d Loški potok. Občinski odbor je sklenil z živinozdravnikom g. Bertanceljem iz Ribnice pogodbo, da bo hodil vsak teden, in sicer vsako sredo v našo občino v svrhu zdravljenja živine. Urađoval bo v občinski pisarni. Gotovo bo to izrednega pomena in koristi, ker ne bo treba za vsak slučaj posebej klicati živinozdravnika iz Ribnice ali Kočevja, kar povzroča posamezniku velikih stroškov. Občani z zadovoljstvom pozdravljajo ta ukrep, ker je zlasti v letošnjem letu izredno veliko nesreč pri živini.

d Mirnska dolina. Pretekli teden se je vršila po celi dolini sv. birma. Birmanec je bilo: Trebnje 495, št. Lovrenc 212, Čatež 147, Sv. Križ 274, Mirna 208, Mokronog 352, Trebelno 359. — Mokronog je ob vsaki slovesnosti nesrečen. Na večer sv. birme je pogorelo v Logu štirim gospodarjem: pri Lovretu, Nežikovim, Riharjevem in Franckovim skoro vse poslopje. Zažgal je baje dečko, ki je vrgele konec goreče cigarete v poln kozolec. To je sad cigaret. Slišal sem pa že nespametnega očeta, ki se je bahal: »Naš pa že kadil!« — Zelo stara je Knezova hiša na Trati. Že čez 300 let gospodari na tem posestvu moški rod Knezov. Redek slučaj. — Po dolini mlatijo sedaj z motorjem. Dobra naprava naše kmetijske podružnice. — Župna cerkev v Mokronogu je pa res lepa. Nov oltar je napravil Vetovac, tabernakelj predelal Pogljajen iz Bele cerkve. — Na Trebelnem se je ustanovilo novo gasilno društvo. Dobili so preteklo sredo novo brizgalno, ki so jo slovesno peljali v hribe. Naj bi se ne rabila dostikrat v sili, pač pa za vaj.

d Loški potok. Društvo tesačev navzlic nasprotovanju in velikim oviram vedno krepko stoji in vrši svojo nalogo, poteguje se za pravice delavcev, kjerkoli se kaže potreba. Par slučajev imamo, ko židovski delodajalec ni hotel izplačati delavcev, pa je nastopilo društveno vodstvo in nemudoma se je ugodilo. Drug slučaj, ko ni hotel delodajalec na Ogrskem izplačati zavarovalnine. Po posredovanju društva se je tudi to doseglo. Poleg precej slabih lastnosti glede delavcev imajo namreč ogrski trgovci to lepo lastnost, da se organizacij precej boje, kar je edino delavcu v korist. V rokah imamo zahvale od petih delavcev članov, ki so dobili bolniško

podporo od društva. Do 80 K se je izplačalo samo v enem mesecu bolniške podpore. Kolikor sami ne zmoremo, nam pomaga centrala J. S. Z. v Ljubljani. Neprecenljive vrednosti je organizacija zlasti za gozdnega delavca, ki ga še država zapostavlja za drugim delavci. Obžalovanja vredno je, da premnogi tega ne uvidijo in s tem škodujejo edinole sebi.

d Radeče pri Zidanem mostu. Naša orlovska godba prav lepo napreduje. Že večkrat je javno nastopila in vselej žela splošno pohvalo. To seveda ni po volji liberalnim rogoviležem, ki so že ob ustanovitvi godbi prerokovali hitro smrt. Kakor se pa drugo njihovo prerokovanje navadno ne izpolnjuje, tako se tudi to ni uresničilo. Zato zdaj v onemogli jezi napadajo naše fante, kadar se vračajo od godbenega pouka. Na Vrhovem se je to zgodilo že dvakrat. Zadnjikrat — bilo je v nedeljo 31. avgusta t. l. — sta se vračala dva od godbenega pouka. Naenkrat jih obsuje debelo kamenje. Več napadalcev je steklo za njima in metalo kamenje. Enemu so napadalci pokvarili godbeni instrument in ga ranili v nogo. Ali ni nobene oblasti, ki bi stopila na prste takim nasilnežem? Kaj smo na Turškem? Napadalci so čakali skriti v neki luknji, o kateri sami pravijo, da bo gasilni dom, hudobni jeziki pa trdijo, da bo zbirališče za sove.

d Škocijan pri Mokronogu. Kmečka zveza v Škocijanu pri Mokronogu je izposlovala svojim članom, da smejo streljati vrane.

d Iz trojiške fare pri Tržišču na Dolenskem. Dne 2. septembra zjutraj je na Vodalih nenadoma umrla blaga žena in dobra gospodinja Ana Jereb v 59. letu svoje starosti. Blaga pokojnica, ki je živela samo za svoje otroke, katere je s svojimi skromnimi močmi spravila do kruha ter imela vedno odprte roke do revežev, naj počiva v miru!

d Iz Višnjegore. Pokazali so se. Kdo neki? Naša požarna bramba in njen dični načelnik notarjev šribar, po domače Banov Lojz. Na Tilново nedeljo, ko imamo po župniji žegnanje, so napravili veselico, kakor jih napravijo tudi drugod. Želeli so skupaj zbornati veliko ljudi in so razposlali vabila. Pri vabilih so pa pokazali svoje srce. Z nago žensko, ki sedi, ali kleči, ali čepi pred orjaškim brambovcem, so okrasili vabilo. In to tako grdo in pohujšljivo, da so se tudi mnogi liberalci zgražali. Če jih zagovarjaš, da se niso zavedali, da so storili v naglici, ti povem, da so imeli in pošiljali tudi dostojna vabila, in sicer ljudem, o katerih so sodili, da jih drugače odbijejo od sebe. Pa vseh niso poznali, so merili preveč po sebi in naleteli so na odpor, ki se je pokazal s tem, da še nikdar ni bila veselica in tombola tako slabo obiskana. Zares daleč je prišla naša požarna bramba. Imela je liberalne in klerikalne načelnike, a tako ni še napredovala, kakor zdaj, ko ji načeljuje liberalni naprednjak. Priporočamo hranilnici, naj še nadalje podpira to pobožno in nedolžno družbo, priporočamo Višnjano, naj pri prvi volitvi volijo tega šribarja in druge liberalne podrepnike, da morebiti tudi stari mestni pečat zavržejo in nadomeste s podobno nage ženske.

Notranjske novice

n Idrija. Naše veteransko društvo je praznovalo 8. t. m. 30 letnico svojega obstanka. Stari vojaki hočejo še vedno ohraniti med sabo zvezo in tovariško vzajemnost, zato se večkrat v društvu shajajo, v boleznih podpirajo in v svoji uniformi večkrat javno nastopajo. Zato so letos bolj slovesno praznovali svoj dan, praznik Marijinega rojstva, ko se je njih zastava na ta dan slovesno blagoslovila. Pri maši ob pol 9. uri je bilo na 100 uniformiranih tovarišev, potem so izročili krasno diplomu častnega članstva veletrgovcu g. Goliju, ki je že tudi od prvega početka — torej že 30 let — podporni član. Tudi zastavonoša opravlja to službo že 30 let, zato je društvo poklonilo g. Peljhanu srebrno tobačnico. Na večer se je zbralo h koncertu polno Didičevo dvorano drušvenikov, njih družin in prijateljev starih vojakov. Predsednik g. Kos se je spomnil presv. cesarja in nazdravil več gostom, ki so si kaj zaslug pridobili za društvo. Bil je prav lep večer. — V nedeljo 14. t. m. pa obhaja Katol. delavsko društvo svojo 20 letnico. Za izobrazbo svojih članov za materijelno izboljšanje je to društvo gotovo največ storilo. Ima veliko knjižnico, pozimi redna predavanja, za kake člane še poseben pouk v raznih predmetih. Njega pevski zbor šteje 78 grl in društveni orkester 16 godcev na lok in nekaj na pihala. V nedeljo zvečer bo radi 20 letnice slavnostni koncert z godbo in petjem ter govorom, ki bode zgodovinsko pojasnil razmere in razvitek ter uspeh društva. Radi izboljšanja rudarskih plač se je v tem društvu veliko storilo. Ono je pojasnilo stanje delavca, kazalo na razne krivice in naši poslanci so z uspehom nastopili za izboljšanje položaja rudarjev. Zato bode gotovo ta večer obilno obiskan. Mladega in zelo delavnega naraščaja šteje društvo precej, zato mu je obstanek zagotovljen tudi za naprej, posebno še radi tega, ker se v raznih odsekih veliko dela. Naj še nadalje razvija svoje moči v duševno in materijelno korist!

n Vič. Romarski izlet na Trsat. Vpisovanje za romarski izlet, ki ga bo priredilo tukajšnje kat. slov. izobraževalno društvo dne 27. septembra na Trsat, se vrši še do 18. septembra. Zglasiti se je v župnišču na Viču. Vpisnina znaša 9 K. Ta svota je za vožnjo po železnici, po morju v Opatijo in za vstopnino v Postojnsko jamo. Somišljeniki, ne zamudite lepe priložnosti!

n Žiri. Prelepo je uspela v nedeljo slavnost blagoslovljenja novega tabernakelja in nove oltarne podobe sv. Martina. Nebo nam je bilo naklonjeno in z velikim veseljem v srcu je prihitela velika množica pomolit pred krasni novi oltar. Ta je po večini iz svega dalmatinskega marmorja, posamezni deli pa so tudi iz florentinskega, grškega, domačega hotaveljskega marmorja. Mozaična slika sv. Martina obstoji deloma iz steklenih kamenčkov, deloma iz naravnega marmorja, deloma iz pozlačene kovine. — Oltarju še manjka kipov in barvanih okenj, kar bo

izdelano do pomladi. — Ko smo zagledali novi oltar v vsej njegovi krasoti, so nam padli vsi pomisleki, ki so se nam prej vzbujali: češ, moderno je, ne vemo, če bo za nas. Da, moderen oltar je, kakor ga še nima kranjska dežela, a tudi lep, zelo lep. Naj bo ta zavest v nekako zadoščenje vsem blagim darovalcem. — Isti dan popoldne smo imeli javen političen shod, na katerem sta govorila gg. dr. E. Lampe in dr. poslanec J. Gostinčar o državnih, deželni in občinskih razmerah. Shod, ki se ga je udeležilo 600 do 700 mož, je sklenil tudi resolucijo za takojšnjo ureditev tukajšnjih razdrapanih šolskih razmer ter se je resolucija oddala na pristojno mesto. Vsa poročila so pokazala resno delo S. L. S., kateri se imamo tudi Žirovci že marsikaj zahvaliti in od katere edino imamo še kaj pričakovati. Debate sta se udeležila še gg. župnik Logar in kaplan Fröhlich, ki sta opozarjala zlasti na razdiralno delo »Sokolov« in njihovo »kulturno« delovanje, ter g. Kavčič iz Idrije. Pač, Kokeljnov fant iz Goropka se je tudi priglasil k besedi, češ, da Lampe in Gostinčar ne znata govoriti; pa mu je ravno predno je prišel na vrsto nekaj slabo prišlo in je moral domov. Upamo, da mu je sedaj že bolje. Na shodu je bilo tudi nekaj drugih liberalcev, ki so se pa še pametno zadržali. — Seveda, ko je prišla noč, jim žilica ni več dala miru; uprizarili so pred znano žirovsko gostilno poleg župnišča koncert, katerega zadnje dejanje se bo nadaljevalo drugod. Takrat pridemo tudi z imeni na dan. Gotovi fantlini iz sokolskih vrst so poizkusili, če še znajo ono pesem, ki so jo noč za nočjo prepevali v onih zlatih žirovskih časih, v katerih so dobile Žiri skoro svetovno ime — in njim »na čast« moramo reči: še znajo preklinjati in kvantati ter kamenjati naše Orle. Seveda pošteni Žirovci nimajo s temi surovinami nič opravka. Povemo pa takoj tukaj: poskrbeli bomo, da jih bo drugič za kaj takega temeljito minilo veselje.

Društveni vestnik

Katol. slov. izobraževalno društvo v Šmarci ponovi v nedeljo, dne 14. t. m. na splošno željo prekrasno igro »V tem znamenju boš zmagal« z znano vstopnino.

Čebelarjem na znanje. Slov. osrednje čebelarstvo društvo v Ljubljani naznanja, da dobe v kratkem neobdačeni sladkor vsi oni čebelarji, ki so se oglasili do 10. t. m., in sicer toliko, kolikor so zahtevali, nekateri še celo več. Toliko v tolažbo za letošnje skrajno slabo čebelarstvo leto.

Katol. slov. izobraževalno društvo Preddvorom priredi k desetletnici svojega obstoja in v proslavo Konstantinovega jubileja večjo slavnost. Na sporedu je igra »Peter Sigmajer, tirolski junak«, žaloigra v petih dejanjih iz časa tirolskih bojev s Francozi. Po igri in med igro srečkanje z 500 dobitki. Glavni dobitke ovca. Pri predstavi sodeluje kamniška godba na lok.

Ljudska knjižnica na Suhi nad Kranjem priredi v nedeljo, 14. t. m., ob pol štirih popoldne v Predosljih v go-

stilni g. Fr. Basaj ljudsko veselico. Spored je sledeči: 1. Petje moškega zbora: a) Dr. Schwab: Oj dekle, kaj tak žalostno; b) J. Aljaž: Slovan na dan; c) Narodne pesmi. 2. Srečolov. 3. Kegljanje na dobitke. 4. Prosta zabava, šaljiva pošta itd. — Srečolov ima okoli 150 lepih dobitkov velike vrednosti. — Veselica se vrši ob vsakem vremenu. — Za potrebo bo dobro poskrbljeno. Prebitek gre za knjižnico in za dobre namene.

Izobraževalno društvo na Vrhpolju pri Vipavi priredi v nedeljo, 14. septembra, veliko veselico na dvorišču ge. M. Lavrenčič ob pol štirih popoldne. — »Rokovnjači«, narodna igra s petjem bo nudila vsem udeležencem obilo zabave in smeja.

Katol. slov. izobraževalno društvo na Brdu priredi v nedeljo, dne 14. septembra, ob pol štirih popoldne igro »Rokovnjači« na župnijskem vrtu. Pred igro je deklamacija, po nji pa kuplet, pri katerem sodelujejo iz prijaznosti gg. iur. Dore Masič, med. Stanko Velkavrh in phil. Ernest Aljančič, na harmoniji spremlja g. iur. Drago Flerin. Po igri prosta zabava. Ker ima igra zgodovinsko ozadje in se vrši v naših domačih krajih, v Kamniku, v Črnem grabnu, na Kolovcu in v okolici, ima sedaj vsak priložnost videti na odru rokovnjače, ki so nam še dobro znani iz povesti naših dedov.

Prostovoljno gasilno društvo na Bohinjski Beli vabi k slavnosti svoje 25letnice, ki se bo vršila v nedeljo, dne 14. septembra t. l. Spored: 1. Popoldne ob 3. uri pri gasilni shrambi pozdrav došlih društev. 2. Odhód k popoldanski službi božji. 3. Veselica s srečolovom v prostorih g. Frid. Olifčiča. — Pri vsej slavnosti sodeluje iz prijaznosti godba Kat. del. društva na Jesenicah.

Katol. slov. izobraževalno društvo v Motniku priredi v nedeljo, dne 14. septembra, ob treh popoldne v spomin Konstantinovega jubileja slavnostno predstavo. Na sporedu sta Silvin Sardenkova deklamacija »Zmagoslavnemu križu« in igra »Skrivnostna zaroka«. — Med posameznimi odmori svira gramofon.

Cerkveni vestnik.

Velik romarski shod na Oljski gori pri Polzeli v lepi Savinjski dolini na Štajerskem bo letos, dne 14. septembra, na god povišanja sv. križa.

Zvonove za cerkev sv. Jožefa v Ljubljani bo vlila znana domača tvrdka Samassa. Naročenih je pet zvonov, ki bodo melodično uglašeni. Zvonovi tehtajo okrog 6500 kg in veljajo 24.000 kron. Samo ob sebi umevno, da društvu za nabavo zvonov do te vsote še mnogo denarja manjka. Tvrdka Samassa je obljubila, da se bodo meseca novembra zvonovi že slovesno oglasili. Da pa bodo ti zvonovi kmalu last cerkve sv. Jožefa, prosimo vse p. n. rojake, da po moči k temu pomagajo. Dru-

štvo za nabavo zvonov za novo cerkev sv. Jožefa pobira v ta namen blagohotne milodare. Član imenovanega društva postane lahko vsakdo, ki plača za društveni namen 10 K. Dobrotnik društva pa je dotični, ki podari društvu poljubno vsoto. Vsak član ali dobrotnik, ki je društvu daroval najmanj 10 kron, dobi od društva izkaznico. Če se po njegovi smrti ti pošlje predstojništvu cerkve sv. Jožefa, bo to zanj poskrbelo trikratno pogrebno zvenenje. Poleg tega je vsak društveni član ali dobrotnik deležen okrog 150 maš na leto, katere morajo duhovniki družbe Jezusove darovati za dobrotnike nove cerkve sv. Jožefa. Zatorej, p. n. verniki, prosimo priskočite z vso vneto na pomoč društvu za nabavo zvonov, da vas bodo njihovi mili glasovi spremljali po poti iz doline solz v večno življenje. Zalibog, da tudi za dovršitev cerkve same primanjkuje mnogo, mnogo denarja. Zato se moramo bati, da bodo zvonovi sicer zvonili, toda pri nedodelani — zaprti cerkvi. Vabili bodo sicer vernike k službi božji, toda ne v prostorno cerkev, ampak v tesno kapelico sv. Jožefa. Pripomoček pa, da to preprečimo je le eden: Darujmo mnogo za cerkev sv. Jožefa, da bo ta čimprej dodelana in da se nam ob nedeljah in praznikih ne bo treba drenjati, prerivati in kuhati v tesni kapelici. — Naj bi te besede našle v dobrih srcih mnogo odmeva!

Odgovorni urednik F. Kerhne.

Družinska pratika :: za leto 1914 ::

raunokar izšla!

Dobre knjige

ZBIRKA SLOVENSKE POVESTI.

Urejuje prof. Iv. Grafenauer.

V zalogi »Katoliške Bukvarne« je pričela izhajati zbirka poljudnih klasičnih povesti, ki doslej v obče niso bile našemu narodu dostopne. Zastopani bodo vsi boljši slovenski pisatelji, ki so pisali za narod. Prevodi se v zbirko ne bodo sprejemali. Ustreči hočemo s tem občutni potrebi slovenskih bralcev; spisi naših pripovednih pisateljev, posebno starejših, se namreč le težko dobe, ker so poskriti po raznih časnikih, časopisih in zbornikih, ki so dostikrat že popolnoma razprodani in jih niti knjižnice ne premorejo, kaj šele posameznik. Temu hoče biti naša zbirka v pomoč. Izhajala bo v zvezkih po 60 h in bo prinašala po vrsti povesti naših boljših pisateljev, starejših in mlajših, kakor Fr. Erjavca, S. Jenka, Fr. Levstika, J. Jurčiča, J. Ogrinca, J. Stritarja, J. Kersnika, Fr. Finžgarja, Ks. Meška, Iv. Cankarja, Fr. Detela, M. Prelesnika, F. Jakliča, P. Bohinjca, P. Pajkove, Jos. Vošnjaka i. dr.

Namen zbirke pa je, da budi in goji v našem ljudstvu veselje do dobrega beriva. Uspeh bo seveda odvisen tudi od naklonjenosti pisateljev, založnikov in bralcev.

Kakor rečeno, bo stal vsak zvezek le 60 vin., in ker izidejo letno samo štirje zvezki, si bodo to zbirko lahko omislili tudi najrevnejši ljudski sloji. V zbirki bodo zbrani najdragocenejši biseri slovenskega pripovedništva, tako da bo tvorila jedro vsake knjižnice in bodo z isto vno segali po njej višji in nižji sloji našega ljudstva. Uredništvo bo pazilo na to, da bo vsak zvezek zase celota, pri daljših povestih se bosta združila po potrebi dva zvezka v eno knjigo.

Prvi zvezek je ravnokar izšel in obsega Jos. Ogrinčovo povest iz časa pokristjanjenja Slovencev, ki ima naslov: »Vojnimir, ali poganstvo in krste«.

Simpatična snov, poljudni način pripovedovanja in neprisiljeni razvoj dejanja pa so vzrok priljubljenosti, ki si jo je pridobila povest precej, ko je izšla v »Večernicah«, pravi urednik v predgovoru, in ti razlogi so ga gotovo tudi napotili, da je s to povestjo otvoril novo zbirko. V začetku je kratek Ogrinčev životopis; take životopise bodo nudili tudi prihodnji zvezki, kadar bodo pričenjali z novim pisateljem.

Mnenje gospoda dr. L. Crescinja, Canal S. Bovo.

Gosp. J. Serravallo.

Trst.

Lahko Vam rečem, da že dolgo časa rabim Vaše železnato kinavino Serravallo in izkazalo se je

vedno, bodisi v konvalescenti po težkih boleznih, bodisi v slabokrvnosti v zvezi z netekom in trebušne atonije ali v slabokrvnosti, spremljani od duševne obolenosti. Rabil sem ga tudi z dobrim uspehom pri rahitičnih. Radi teh izbornih lastnosti ne bom opustil priporočati ga tudi v prihodnje, gotov njegove hitre uspešnosti.

Canal S. Bovo, 30. avg. 1911.

Dr. L. Crescini.

Kot preroben je vsakdo, ki je po prejšnjih skrbih zaradi izostajanja izločitev pričel z zavživanjem Saxlehnerjeve grenčice »Hunyadi Janos« prijetno točno in zanesljivo učinkujoče, in ki mu je ista prinesla mnogo zaželeno olajšavo. Ko se telo dobro počuti, se vrne tudi duševna svežost in živahnost. Glavobol, slaba volja, nagli izbruh jeze, ki so že provzročili toliko gorja, so za vedno odstranjeni in zabranjeni. Zaprtja je pač treba zlečiti. V Vašo lastno korist je tedaj, da porabljate, če ste podvrženi povračajočemu se zaprtju, — in kdo ni v sedanjih dobi mnogo sedečega človeštva — grenčico »Hunyadi Janos«.

—7—

Pozor pred agenti ptujih zavarovalnic! Agentje ptujih zavarovalnic hodijo okrog in zahtevajo od strank zavarovalne knjižice. Ako kaka stranka knjižico izroči, podaljša mu zavarovalnica dobo za nadaljnjih deset let in se pri tem nič ne ozira na to, da je dotična stranka se že kje drugod zavezala, vsled tega naj nihče knjižice ne izroči. 2677

Prekrasne škatlje (doze)

ki smo jih prvotno dali napraviti namesto drugih daril za naše odjemalce, razpošiljamo odslej splošno. Napravljene so po umetniških načrtih iz močne pločevine, zunanost pa je starosrebrena imitacija, in razpošiljamo take škatlje, napolnjene z rženo kavo, v skupni teži 5 kg za K 4-50. — Poštino trpimo sami. Glede na kako nespornost opozarjamo na to, da razpošiljamo škatlje samo, dokler bo še kaj te pičle zaloge. Prosimo za skorajšno naročitev. 2672

Odřich Vitáček, Praga, Karlin 3. (Češko)

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradeč, 3. septembra: 84, 41, 60, 87, 38.

Brno, 3. septembra: 67, 58, 7, 61, 87.

Linc, 6. septembra: 16, 12, 58, 76, 67.

Steckenpferd-lilijino mlečno mlo

je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsaki dan povalnice. Dobri se povsod a 80 vin. 962

Najboljše in najmodernejšo suknjo za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje Jugoslovanska razpošiljalna R. Strmečki v Celju št. 305. Vzorci in cenik čez tisoč stvari s slikami poštno prosto. 259

Tovarniški dimniki
zazidavanja kolfov
Alphons Custodis
Dunaj XIII/2

Rum in likerji

priljubljeni iz izvrstnih
Hitschmannovih esencev

so še enkrat okusnejši
in slanejo polovico

tega, kar bi sicer veljali. 1 steklenica zadostuje za 5 litrov najboljšega ruma ali za 3 litre najfinjšega »Altvatra« ali za 3 litre najfinjšega Allasch-kimljeva in stane z navodilom samo K 120, vse tri steklenice pa samo K 3—. Posamezne steklenice samo ako se denar naprej pošlje (tudi v znakmah), od 3 steklenic pa proti povzetju franko na vsako poštino postajo.

C. HITSCHMANN,
izdelovalnica esencev,
Humpolec 101, Češko.
Priznalna pisarna? Nikaka
podružnica! 2718

Pri lišajih

vseh vrst, posebno pri mokrih in suhih lišajih, kakor tudi pri priljubljenih nedosežen nadalnje pri vseh izpuščajih, haemorrhoidah, celo pri naj bolj zastaranih slučajih, kjer so odpovedala vsa doslej uporabljena sredstva, lekarnarja 2411 Stauder

Euzema-balzam

gotovo pomaga Zdravi se z Euzemo brez motenja poklica. Zavarov. s patent. 141.365. Cena 5 kron. Pačica za poskušnjo 3 kron. Pristen le iz Roth-ove lekarnarje Kaufbeuren D 35. bav. Allgäu. Stevilna zahvalna pisma ozdravljenih, posebno takih, ki so vporabljali leta vsa mogoča mazila brezuspešno.

Samo naravnost od

tvorn. razpošiljalnice

„SUDETIA“

Jägerndorf št. 42, avstr. Šlez.

naročite blago za

moške in ženske ob-

leke kakor šlezjsko

laneno blago izvrstne

kakovosti po najniž-

jih tvorniških cenah.

Ostanki po čudo-

vito nizkih cenah! Za-

htečajte vzorce! 2718

Krasne sezonske novosti.

Sukneno
in volneno
blago

kupite najbolje
pri trvdki

M. Tomec

posiljalna suknja

Mnichovo Hradišče

Češko.

Vzorci na za-

htevo franko.

Solidni zastop-

niki se sprejmo.

2535

Prevara ali sugestija?

Že na leta se ponuja občinstvu razna ustna voda, ki je prav prijetno parfumirana. Občinstvo je vporabila in hvali kot izvrstno, ker ima dober okus, ne da bi se prej preprčalo, če ima tudi kakšno medicinsko vrednost. Ako bi se o tem razmišljalo, ne bi se polagalo toliko važnosti samo na okus, ampak tudi na sestavine, ki razkužujejo. — Tudi ni vseeno, ako ustna voda nepriljubljen duh samo zakrije, ampak ako ga tudi res odstrani. Dobro in učinkovito tudi vse nalezljive in kužne snovi uničiti, nepriljubljen duh odstraniti in vključiti v sestavi. Lysoform, s poprovo meto, ki prekosni po znanstveni preiskavi vsako poslednje znano ustno vodo na učinek šestkratno: Zobje postanejo belji. Kbr se potrebuje za en kozarec ustne vode samo 10 kapljic Lysoforma s poprovo meto, se izhaja z 1 steklenico 3 meseca. Silno poceni in izdatno. 1 originalna steklenica Lysoforma s poprovo meto stane K 1-50 v vseh lekarnah in drogerijah. Interesantno knjigo »Was ist die Hygiene?« Vam pošljem zastonj in poštnino prosto. A. C. HUMANN, referent Lysoformwerke, Dunaj XX, Petraschgasse 4. 201

Jabolka za mošt

50 vagonov, ki se morajo odposlati v oktobru, kupi Friedrich BREIT, Dinkelsbühl (Bayern). 2579

Lepe, suhe gobe

domači oves
in fižol, ku-
puje vedno
tvrdka Franc
Dolenz, Kranj.

2591

2725

Objava.

Da je se na splošno znanje, da se nameravata poročiti:

1. rudar **Franc Kenda**, stanujoč v Gladbecku, sin zakonskih rudarja Martina Kenda in Frančiške rojene Smode, stanujočih v Gladbecku,
2. gospodinja **Ana Fabjan**, stanujoča v Gladbecku, hči umrlega poljedelca Pavla Fabjana, nazadnje bivajočega v Dobovcu, in njegove zakonske žene Marije rojene Ravnikar, stanujoče v Dobovcu, okraj Krško v Avstriji.

Morebitni zakonski zadržki naj se naznanijo tekom dveh tednov pri podpisnem. Oklic se mora objaviti v občini Gladbeck in v ljubljanski občini v Avstriji po v Ljubljani izhajajočem časopisu „Domoljubu“.

Gladbeck, dne 5. septembra 1913.

L. S. Matrični uradnik v zastopstvu:
Labš s. r.

Hiša z lepim vrtom in 5 stanovanji, ki donaja letno 1150 K, se proda za 16.400 K pod zelo ugodnimi pogoji v Rožni dolini pri Ljubljani. Naslov pri upravi „Slovenca“ pod št. 2603. (Znamka za odgovor!)

Sanatorium Emona v Ljubljani, Kemenskega ulica št. 4. Privatno zdravišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dergano, primar, l. kir. odd. dež. boln.

Lepo posestvo

2634

okroglo 9 oralov njiv in travnikov, in približno 18 oralov gozda in še en pašnik tik posestva, na spodnjem Koroškem, se proda za K 7000. — Natančneje se izve pri G. Glavarju v Pliberku na Koroškem.

Od c. kr. dež. šol. sveta konces. nadaljevalna šola in
penzionat za deklice
Kristina Joanowits 1718

Dunaj VIII., Pfeilgasse 5 (vhod Lerchengasse)
Vestna vzgoja in pouk po srednješkolskih profesorjih.
Velik vrt. — Razkošna oprema. — Izborno reference.

Kdor ljubi dobro kavo,

rabi kot pridelek „pravi zagrebški
:Frank:“ z kavimim mlinčkom. —
Kdor ga še ne vporablja, pogreša
najboljše.

emp 45/25.642

Slovenska trgovska šola v Ljubljani
(Kongresni trg št. 2) s pravico javnosti.

Sprejemno naznanilo.

Dvorazredna trgovska šola za dečke.

V pripravljalni razred se sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 13 let in so dovršili vsaj štiri razrede ljudske šole.

V I. trgovski letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejemajo v I. letnik le učenci, ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole.

Odhodno izpričevalo šole upravičuje do dveletne aktivne vojaške službe in nadomestila triletno učno dobo v trgovini.

Dvorazredna trgovska šola za deklice.

V I. trgovski letnik novootvorjene trgovske šole za deklice se sprejemajo učence, ki so stare najmanj 14 let in so dovršile ali 6. razred ljudske ali 3. razred meščanske ali 4. razred kake srednje šole.

Pripravljalnega razreda na dekliškem oddelku ni.

Vpisovanje se bo vršilo v torek 16. septembra t. l. od 9. do 12. ure dopoldne.

Pri sprejemu imajo prednost sinovi in hčere trgovcev in obrtnikov.

K vpisu naj pridejo učenci, oziroma učenke v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinese seboj krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in 15 K vpisnine ter prispevka k učilom. Ostala pojasnila daje tudi pismenim potom

2724 ravnateljstvo.

Ljubljana, 3. septembra 1913.

Mlin in žaga

na Spod. Štajerskem (blizu Celja) 4 orale zemljišča, sadni vrt, lesa bogat kraj, lepa hiša, zelo velika gospodarska poslopja. Cena

18.000 K.

Pojasnila samo kupcem brezplačno uprava „Realitäten Markt“, Gradec, Hammerlinggasse 6. (2978)

VODENICO

bolečine v ledicah, srčne boli, ka'are v mehurju, kamen, sladkorno bolezen, otekle noge odstranimo hitro z Dr. Nevillés srčnim in vodeničnim čajem. Cena 4 krone, 3 zavitki 10 K. Edina razpošiljalna: Mestna lekarna, Pfaffenhofen a. Ilm 72 (Bavarn). 2628

Inženerska akademija
Wismar, Ostsee. Za strojne in elektr. inženjerje, stavb. inženjerje, geodete in arhitekte. — Železobetonska gradnja in kulturna tehnika. Novi laboratoriji. Stadt Wismar Absolventi višjih obrtnih šol se sprejemajo.

Proda se hiša z dvema sobama, kletjo in vežo ter hlevom, prav bliizu cerkve v Trzinu pri Mengšu. Zraven nekaj sadnega vrta in nekaj gozda. Cena 2400 K. Več se izve v Domžalah št. 51.

Išče se **cerkvenik** (sakristan). Sposoben službo more nastopiti takoj. Plača po dogovoru. Naslov: Mate Balas, kanonik, Reka (Fiume). 2667

Sprejem **učenca**, kateri ima močnega veselje do obrti, drugo po dogovoru. Kje, pove uprava „Domoljuba“ pod št. 2703. 2703

Pritlična hiša

z vrtom, dobro ohranjena, se takoj poceni proda. Več pove Jožef Babnik, Dravlje 33, p. št. Vid nad Ljubljano. 2657

Sprejem učenca

za mizarsko obrt. IVAN MARGUČ, mizarski mojster, Školja Loka. 2744

Hiša

je naprodati in sicer 1 uro od Ljubljane v zelo živahnem kraju, kjer je mnogo prometa. Hiša stoji na razpotju med dvema okraj. cestama in občinsko cesto in bi bila zato zelo priporočljiva kakemu kovaču ali kolarju. Kje pove uprava tega lista pod št. 2694. (Znamka za odgovor.)

Učenca ki ima veselje do čevljarskega obrta sprejme takoj Ant. Kokalj čevljar v Poljanah nad Škofjo Loko. 2695

Gostilna,

trgovina z mešanim blagom, tobakarna, žganjetoč, 45 oralov najboljših njiv, travnikov in gozda, velika, masivna gospodarska poslopja se proda z živino in orodjem vred. Cena 110.000 K. 10.000 K ostane lahko vknjiženo v hranilnici. Pojasnila samo kupcem brezplačno uprava „Realitäten Markt“, Gradec, Hammerlinggasse 6. (2781)

!! Agitirajte za „Domoljuba“ !!

LOVSKE PUŠKE
DRUŽBA „WERNIG“, Borovlje, Koroško

20 0

1867

GENIK 1913
STRELIVO
POPRAVILA

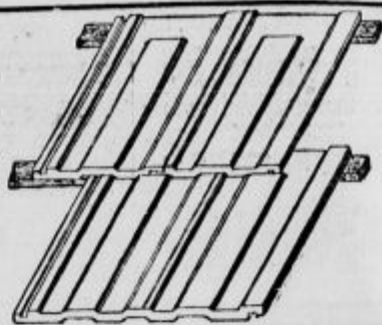
Puške, revolverji, pištole, Robert-ke, lovske potrebnosti. Primerno delo prve vrste po zmernih cenah.

Parna tovarna opeke na Brdu p. Vič, tvrdke I. Knez v Ljubljani

== priporoča svoje izdelke strojne zidne in ==

vsakovrstne zarezane strešne opeke,
garantirano dobre in trpežne kako-
vosti, po znižanih cenah.

Vzorke pošilja brez-
plačno. - Sprejema
zastopnike.

Pokrivanje streh brez popravilja. Ohlajanje zidov
proti neugodnemu vremenu z

Šternit

škriljem

Edino tedaj pris-
ten ako vsaka ploš-
ča nosi obvarova-
no znamko

Šternit

z utisnjenimi čr-
kami

TOVARNA
LJUDOVIT MAT/HEK
VOCKLABRUCK
ZGORNJA AVSTRIJA
DUNAJ IX

Zastopnik:
Janach & Co., Trst.

IVAN ZAJC, izdelovatelj raznih vozov in po-
sestank na Viru št. 14 ob drž. cesti
p. Dob., železniška postaja Domžale.
Več let dobro obstoječa tvrtka. Priporočam cenjenim na-
ročnikom različne vozove, kolesarje, kočije itd., katere
imam že popolnoma izgotovljene v zalogi. Vozovi so naj-

boljše kakovosti iz dobrega suhega lesa in jako trpežno
kovani. Tudi izdelujem po naročilu natančno in zanesljivo
ter se za delo jamči. Jemljejo se tudi stari vozovi v po-
pravila in v menjavo. Kovance in druge zasebnike opozarjam,
da razpošiljam različno izdelano lesnino; posebno praktično
se izdelujejo vozna kolesa, ker se delajo s strojem. Pripo-
ročila in pohvalna pisma so na razpolago 114

Potniki v Ameriko

kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo
potovati, naj se obrnejo na

Simona Kmetetz-a
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

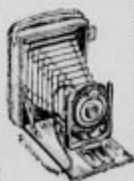
Vsa pojasnila se dobe brezplačno.

Rek gospodinje:

Kdor enkrat Blaimscheinov
„Unikum“-margarin uporablja
— uporablja vedno zopet le
Blaimscheinov „Unikum“-margarin.

1764

Fotografiški aparati

iz lesa in kovine, strokovnjaško konstru-
irani, ne iz lepene, kakršne ponujajo
nestrokovnjaki: Cene s ploščami, papir-
jem, kemikalijami in učenim navodilom,
poštnina posebej.

Ročne kamere po . . . K 1-60 in več
Aparati s stativom . . . K 6-20 „ „
Sklopne kamere po . . . K 9-70 „ „
in dražje do . . . K 300- „ „
v najboljši izvedbi, odlikovani z avstr.
državno kolajno.

Priložnostna prodaja rabljenih apar-
atov in objektivov vseh znamk po najnižjih cenah. Ceniki
prosto. 1770 26

Elfr. Birnbaum, tovarna za kamere, Hirschberg 143, Češko.

Vsled izmanjšanja izvoza v inozemstvo
se bode razprodajalo več tisoč metrov blaga
globoko pod tovarniško ceno iz moje ročne
tikalnice. Zajamčeno pristno barvni 3—15 metrov
dolgi kanafasi, cefirji, platno, modrotiskni,
oksforti, grizeti, dileni in drugi

35—40 metrov za 12 kron.

Razpošilja po povzetju 2696

Ana Maršik, Č. Čermá pri Náchodu 47.

Dolgost ostankov prosim po potrebi navesti.

Ceno Posteljno Perje

1 kg svega skubljenega K 2-—, boljsega K 3-10, pol be-
lega prima K 7-50, belega K 4-—, tinea mehkega puha K 6
prvo vrstnega K 7-—, 8-— in 9-60. Svega puha K 6-—,
7-—, belega finega K 10-—, prsnega puha K 12-—, od pet
kg naprej franko. 2420

Dovršene napolnjene postelje

iz gostega, trpežnega, rdečega modrega ali belega iniet
(nanking) blaga i pernice 180 cm dolga, 120 cm široka, z
2 vzglavnicama, vsaka ca. 80 cm dolga, 60 cm široka, za-
dostno napolnjena z novim sivim, puhaštim in terpežnim
posteljnim perjem K 16-—, s polpuhom K 20-—, s puh per-
jem K 24-—. Posamezne pernice K 10-—, 12-—, 14-—, 16-—,
posamezne vzglavnice K 3-—, 3-50, 4-—. Pernice 200x140
cm velike K 13-—, 15-—, 18-—, 20-—. Vzglavnice 90x70 cm
velike K 4-50, 5-—, 5-50. Spod. pernice iz najboljšega grada
za postelje 180x110 cm velike K 13-— in 15-—, razpoši-
ja od 10 kg naprej franko proti povzetju ali predplačilu.

Maks Berger Dešenica št. 197/4 Češki les.

Nikariziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne.
Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastoj.

Edino prava nasproti spomenika Vodnika.

Pojasnilo.

Slavnemu občinstvu vljudno na-
znanjam, da se nahaja edino prava
manufakturna trgovina

Janez Železnikar

samo na Vodnikovem trgu št. 3
pod imenom

Janko Železnikar

Vsaka druga trgovina, ki nosi
to ali podobno ime, ni moja last.
Priporoča se 2530

Janko Zeleznikar

Vodnikov trg

nasproti spomenika Vodnika.

Edino prava nasproti spomenika Vodnika.

Veliko zalogo in
ugodne cene naj-
dete pri nakupu
blaga za obleke
pri

R. MIKLAUC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Ustanovno
leto 1869.

Cenik na
zahtevo
brezplačno.

661